№ 263. Kraków 18 Listopada — Niedziela. Rok 1855.

CZAS

Wychodzi w Krakowie
... wyjąwszy Poniedziałki i dni następujące
... kwartalna 4 złr.
w KRAJU kwartalna razem z przesyłką pocztową 5 złr. m. k.
Przedpłata
przyjmuje się w księgarni JÓZEFA CZECHA przy Głównym Rynku N. 453.
Pieniądze przesyłają się *franco* pocztą wprost do BIÓRA REDAKCYI CZASU wyraziwszy na kopercie „prenumeracyjne pieniądze“.

Przyjmują się
OGŁOSZENIA, ROZPRAWY, ODEZWY wszelkiego rodzaju.
DONIESIENIA literackie, księgarskie, handlowe, przemysłowe, rolnicze itp.
UWIADOMIENIA tyczące się sprzedaży, kupna, dzierżaw itp.
Za opłatą
od wiersza petytowego za jednorazowe umieszczenie po 4 kr. następne po 2 kr. — z dopłatą po 10 krajcarów za każdą publikacyą na stępel rządowy.
Listy
niefrankowane nieprzyjmują się, wyjąwszy od stałych lub znanych korespondentów.
Numer pojedynczy kosztuje 10 groszy.

Kraków 17 listopada.

Podawszy wczoraj pierwszą połowę konkordatu zawartego ze Stolicą Apostolską tak w oryginale jako i dosłownym przekładzie, dajemy dziś resztę tego dokumentu jak następuje:

Articulus XIX. Majestas Sua Caesarea in seligendis Episcopis, quos vigore privilegii Apostolici a Serenissimis Antecesoribus Suis ad Ipsam devoluti a Sancta Sede canonice instituendos praesentat seu nominat, imposterum quoque Antistitum imprimis comprovincialium consilio utetur.

Art. XX. Metropolitae ac Episcopi, antequam Ecclesiarum suarum gubernacula suscipiant, coram Caesarea Majestate fidelitatis juramentum emittent sequentibus verbis expressum: „Ego juro et promitto ad Sancta Dei Evangelia, sicut decet Episcopum, obedientiam et fidelitatem Caesareo — Regiae Apostolicae Majestati et Successoribus Suis; juro item et promitto, me nullam communicationem habiturum nullique consilio interfuturum, quod tranquillitati publicae noceat, nullamque suspectam unionem neque intra neque extra Imperii limites conservaturum, atque si publicum aliquod periculum imminere resciverim, me ad illud avertendum nihil omissurum“.

Art, XXI. In cunctis Imperii partibus Archiepiscopis, Episcopis et viris ecclesiasticis omnibus liberum erit, de his, quae mortis tempore relicturi sint, disponere juxta sacros Canones, quorum praescriptiones et a legitimis eorum haeredibus ab intestato successuris diligenter observandae erunt. Utroque tamen in casu excipientur Antistitum dioecesanorum ornamenta et vestes pontificales, quae omnia veluti mensae episcopali propria erunt habenda et ideo ad Successores Antistites transibunt. Hoc idem observabitur quoad libros, ubi usu receptum est.

Art. XXII. In omnibus Metropolitanis seu Archiepiscopalibus suffraganeisque Ecclesiis Sanctitas Sua primam dignitatem conferet, nisi patronatus laicalis privati sit, quo casu secunda substituetur. Ad caeteras dignitates et praebendas canonicales Majestas Sua nominare perget, exceptis permanentibus iis, quae liberae collationis episcopalis sunt, vel juri patronatus legitime adquisito subjacent. In praedictarum Ecclesiarum Canonicos non assumentur, nisi sacerdotes, qui et dotes habeant a Canonibus generaliter praescriptas et in cura animarum aut in negotiis ecclesiasticis seu in disciplinis sacris tradendis cum laude versati fuerint. Sublata insuper erit natalium nobilium sive nobilitatis titulorum necessitas, salvis tamen conditionibus, quas in fundatione adjectas esse constet. Laudabilis vero consuetudo, Canonicatus publico indicto concursu conferendi, ubi viget, diligenter conservabitur.

Art. XXIII. In Ecclesiis Metropolitanis et Episcopalibus, ubi desint, tum Canonicus Poenitentiarius tum Theologalis, in Collegiatis vero Theologalis Canonicus juxta modum a sacro Tridentino Concilio praescriptum (sess. V. c. 1. et sess. XXIV. c. 8. de reform.), ut primum fieri potuerit, constituentur, Episcopis praefatas praebendas secundum ejusdem Concilii sanctiones et Pontificia respective decreta conferentibus.

Art. XXIV. Parochiis omnibus providebitur publico indicto concursu et servatis Concilii Tridentini praescriptionibus. Pro parochiis ecclesiastici patronatus praesentabunt patroni unum ex tribus, quos Episcopus enuntiata superius forma proposuerit.

Art. XXV. Sanctitas Sua, ut singularis benevolentiae testimonium Apostolicae Francisci Josephi Imperatoris et Regis Majestati praebeat, Eidem atque catholicis Ejus in Imperio Successoribus indultum concedit, nominandi ad omnes Canonicatus et Parochias, quae juri patronatus ex fundo Religionis seu studiorum derivanti subsunt, ita tamen, ut seligat unum ex tribus, quos publico concursu habito Episcopus ceteris digniores judicaverit.

Art. XXVI. Parochiis, quae congruam pro temporum et locorum ratione sufficientem non habeant, dos, quam primum fieri poterit, augebitur et parochis catholicis ritus orientalis eodem ac latini modo consuletur. Ceterum praedicta non respiciunt Ecclesias parochiales juris patronatus sive ecclesiastici sive laicalis, canonice adquisiti quarum onus respectivis patronis incumbet. Quodsi patroni obligationibus eis a lege ecclesiastica impositis haud plene satisfaciant, et praesertim, quando parocho dos ex fundo Religionis constituta sit, attentis pro rerum statu attendendis providendum erit.

Art. XXVII. Cum jus in bona ecclesiastica ex canonica institutione derivet, omnes, qui ad beneficia quaecumque vel majora vel minora nominati seu praesentati fuerint, bonorum temporalium eisdem annexorum administrationem nonnisi virtute canonicae institutionis assumere poterunt. Praeterea in possessione Ecclesiarum cathedralium, bonorumque annexorum, quae in canonicis sanctionibus et praesertim in Pontificali et Ceremoniali Romano praescripta sunt, adcurate, observabuntur, quocunque usu sive consuetudine in contrarium sublata.

Art. XXVIII. Regulares, qui secundum Ordinis sui constitutiones subjecti sunt Superioribus Generalibus penes Apostolicam Sedem residentibus, ab iisdem regentur ad praefatarum constitutionum normam, salva tamen Episcoporum auctoritate juxta canonum et tridentini praecipue Concilii sanctiones. Igitur praedicti Superiores Generales cum subditis cunctis in rebus ad ministerium ipsis incumbens spectantibus libere communicabunt, libere quoque visitationem in eosdem exercebunt. Porro regulares absque impedimento respectivi Ordinis, Instituti seu Congregationis regulas observabunt, et juxta Sanctae Sedis praescriptiones candidatos ad novitiatum et ad professionem religiosam admittent. Haec omnia pariter observabuntur quoad moniales in iis, quae ipsas respiciunt.

Archiepiscopis et Episcopis liberum erit, in propriis Dioecesibus Ordines seu Congregationes religiosas utriusque sexus juxta sacros canones constituere; communicabunt tamen ea de re cum Gubernio Imperiali consilia.

Art. XXIX. Ecclesia jure suo pollebit, novas justo quovis titulo libere acquirendi possessiones ejusque proprietas in omnibus, quae nunc possidet, vel imposterum acquiret, inviolabilis solemniter erit. Proinde quoad antiquas novasque ecclesiasticas fundationes nulla vel suppressio vel unio fieri poterit, absque interventu auctoritatis Apostolicae Sedis salvis facultatibus a Sacro Concilio Tridentino Episcopis tributis.

Art. XXX. Bonorum ecclesiasticorum administratio apud eos erit, ad quos secundum Canones spectat. Attentis autem subsidiis, quae Augustissimus Imperator ad Ecclesiarum necessitatibus providendum ex publico aerario benigne praestat et praestabit, eadem bona vendi vel notabili gravari onere non poterunt, nisi tum Sancta Sedes, tum Majestas Sua Caesarea aut ii, quibus hoc munus demandandum duxerint, consensum tribuerint.

Art. XXXI. Bona, quae fundos, uti appellant, Religionis et studiorum constituunt, ex eorum origine ad Ecclesiae proprietatem spectant et nomine Ecclesiae administrabuntur, Episcopis inspectionem ipsis debitam exercentibus juxta formam, de qua Sancta Sedes cum Majestate Sua Caesarea conveniet. Reditus fundi Religionis, donec collatis inter Apostolicam Sedem et Gubernium Imperiale consiliis, fundus ipse dividatur in stabiles et ecclesiasticas dotationes, erunt erogandi in divinum cultum, in Ecclesiarum aedificia et in Seminaria et in ea omnia, quae ecclesiasticum respiciunt ministerium. Ad supplenda, qaue desunt, Majestas Sua eodem, quo hucusque, modo imposterum quoque gratiose succurret; immo si temporum ratio permittat, et ampliora subministraturus est subsidia. Pari modo reditus fundi studiorum unice impendentur in catholicam institutionem et juxta piam fundatorum mentem.

Art. XXXII. Fructus beneficiorum vacantium, in quantum hucusque consuetum fuit, inferentur fundo Religionis, eique Majestas Sua Caesarea proprio motu assignat quoque Episcopatuum et Abbatiarum saecularium per Hungariam et ditiones quondam annexas vacantium reditus, quos Ejusdem in Hungariae regno Praedecessores per longam saeculorum seriem tranquille possederunt. In illis Imperii provinciis, ubi fundus Religionis haud extat, pro quavis Dioecesi instituentur, commissiones mixtae, quae juxta formam et regulam, de quibus Sanctitas Sua cum Caesarea Majestate conveniet, tam mensae episcopalis quam beneficiorum omnium bona vacationis tempore administrabunt.

Art. XXXIII. Cum durante praeteritarum vicissitudinum tempore plerisque in locis Austriacae ditionis ecclesiasticae decimae civile lege de medio sublatae fuerint, et attentis peculiaribus circumstantiis fieri non possit, ut earumdem praestatio in toto Imperio restituatur, instante Majestate Sua et intuitu tranquillitatis publicae, quae Religionis vel maxime interest, Sanctitas Sua permittit ac statuit, ut salvo jure exigendi decimas, ubi de facto exsistit, aliis in locis earumdem decimarum loco seu compensationis titulo ab imperiali Gubernio assignentur dotes seu in bonis fundisque stabilibus, seu super Imperii debito fundatae iisque omnibus et singulis tribuantur, qui jure exigenti decimas potiebantur; itemque Majestas Sua declarat, dotes ipsas habendas omnino esse, prout assignatae fuerint, titulo oneroso et eodem ac decimae, quibus succedunt, jure percipiendas tenendasque esse.

Art. XXXIV. Cetera ad personas et res ecclesiasticas pertinentia quorum nulla in his articulis mentio facta est, dirigentur omnia et administrabuntur juxta Ecclesiae doctrinam et ejus vigentem disciplinam a Sancta Sede adprobatam.

Art. XXXV. Per solemnem hanc Conventionem leges, ordinationes et decreta quovis modo et forma in Imperio Austriaco et singulis, quibus constituitur ditionibus, hactenus lata, in quantum illi adversantur,

---

XIX. Jego Cesarska Mość w wyborze Biskupów, których na mocy przywileju Apostolskiego od Najdostojniejszych Jego poprzedników nań przeniesionego, Stolicy Świętéj do kanonicznéj instytucyi przedstawia lub mianuje, wzywać będzie i nadal rady Biskupów, mianowicie spółprowincyonalnych.

XX. Metropolici i Biskupi, zanim obejmą rządy swoich kościołów, złożą przysięgę wierności przed Jego Ces. Mością, następującemi słowy wyrażoną: „Przysięgam i obiecuję na Święte Boże Ewangelie, jako przystoi Biskupowi, posłuszeństwo i wierność Jego Cesarsko-Królewskiéj Apostolskiéj Mości i następcom Jego. Przysięgam oraz i obiecuję, że żadnego w tém nie będę brał udziału, ani do żadnéj takiéj nie będę należał rady, coby ze szkodą było pokoju publicznego, ani żadnego podejrzanego związku ani wewnątrz ani zewnątrz granic Cesarstwa nie będę utrzymywał, a oraz gdybym się dowiedział, że publiczne jakie grozi niebezpieczeństwo, żadnego nie opuszczę środka do odwrócenia onegoż.“

XXI. We wszystkich częściach Cesarstwa, wolno będzie wszystkim Arcybiskupom, Biskupom i duchownym rozrządzać tém według Świętych Kanonów, co w czasie swéj śmierci pozostawić mają. Przepisy tychże Kanonów ściśle mają być zachowane i od prawych ich spadkobierców dziedziczących bez testamentu. W obudwóch atoli wypadkach wyjątek stanowić będą przybory (Apparaty) Biskupów i ubiory pontyfikalne, które to wszystkie jakoby do skarbca Biskupstwa należące będą uważane, a przeto do następców Biskupów się przeniosą. To także zachowa się co do książek tam, gdzie ten zwyczaj istnieje.

XXII. Przy wszystkich Kościołach Metropolitalnych czyli Arcybiskupich i przydzielonych do nichże Biskupich, czyli suffraganalnych, Jego Świątobliwość na pierwszą godność mianować będzie, jeżeli ta nieulega prywatnemu świeckiemu patronatowi, w takim zaś razie druga godność jéj miejsce zastąpi. Na inne godności i kanoniczne prebendy Jego Cesarska Mość i nadal mianować będzie. Wyjątkiem pozostaną te, które są wolnéj kollacyi Biskupiéj, lub ulegają prawu patronatu prawnie nabytego. Na Kanoników rzeczonych Kościołów nie będą wybierani, jak tylko kapłani tacy, którzy i zdolności Kanonami ogólnie przepisane posiadają, i w pasterzowaniu dusz, lub w sprawach kościelnych, lub w wykładaniu nauk świętych chwalebnie się zasłużyli. Zniesiona oraz zostanie konieczność rodu szlacheckiego lub tytułów szlacheckich. Nieujmując jednakowoż warunkom, które jako w fundacyi przekazane, zostaną udowodnione. Chwalebny zaś zwyczaj obsadzania Kanoniów przez rozgłoszenie publicznego konkursu, gdziekolwiek istnieje, starannie ma być zachowany.

XXIII. Przy Kościołach Metropolitalnych i Biskupich, gdzie jeszcze nieistnieją Kanonie Poenitentialna i Teologalna, przy Kollegiatach zaś Kanonia Teologalna, według sposobu od świętego soboru Trydenckiego przepisanego (Posiedz. V. r. 1. i posiedz. XXIV r. 8 o reform.), mają być jak tylko można najprędzéj ustanowione. Rzeczone prebendy mają być udzielane przez Biskupów według ustaw rzeczonego soboru, i według dotyczących Papiezkich rozporządzeń.

XXIV. Parafie wszystkie obsadzane będą przez ogłoszenie publicznego konkursu i z zachowaniem przepisów soboru Trydenckiego. Na parafie patronatu duchownego Kollatorowie prezentować będą jednego z trzech, których Biskup według wyż wskazanego sposobu im przedstawi.

XXV. Jego Świątobliwość, chcąc dać dowód szczególnéj przychylności Jego Cesarsko-Królewskiéj Apostolskiéj Mości Franciszkowi Józefowi, dozwala Jemu i katolickim Jego w Cesarstwie następcom, mianowania na wszystkie kanonie i parafie, które ulegają prawu patronatu z funduszu religijnego lub szkolnego wynikłego, jednakowoż w ten sposób, aby wybierał jednego z trzech, których w skutek publicznego konkursu Biskup godniejszemi nad innych osądzi.

XXVI. Parochom niemającym przynależnego i według okoliczności czasu i miejsca dostatecznego uposażenia (kongruy), toż, jak tylko można najprędzéj, będzie pomnożone, i parochom katolickim wschodniego obrządku w ten sam sposób jak i łacińskim będzie zaradzono. Zresztą, to co tu rzeczono, nie dotyczy się Kościołów parafialnych, ulegających prawu patronatu czyto duchownego czy świeckiego, kanonicznie nabytego, gdyż ciężar utrzymania onychże do dotyczących kollatorów należy. Jeżeli zaś kollatorowie obowiązkom przez prawo kościelne na nich włożonym niezupełnie zadosyć uczynią, a osobliwie, gdy parochowi uposażenie z funduszu religijnego jest wydzielone, to z uwzględnieniem stanu rzeczy nadal się obmyśli.

XXVII. Gdy prawo do używania dóbr kościelnych z kanonicznéj instytucyi wynika, wszyscy, którzy na jakiekolwiek beneficya większe lub mniejsze, mianowani lub prezentowani zostali, zawiadowanie dochodami do onychże przyłączonemi nie inaczéj mogą otrzymać, jak tylko przez kanoniczną instytucyę. Przytém przy objęciu w posiadanie Kościołów katedralnych i dóbr do nich przyłączonych, ściśle zachowane będą ustawy kanoniczne, a szczególniéj przepisy Pontyfikału i Ceremoniału rzymskiego, a wszelkie przeciwne zwyczaje i obyczaje zostają zniesione.

XXVIII. Zakonnicy, którzy według ustaw swego zakonu poddani są Jeneralnym Przełożonym przy Stolicy Apostolskiéj zamieszkałym, od tychże będą rządzeni według modły rzeczonych ustaw, bez uwłoczenia jednak powadze Biskupów, według orzeczenia Kanonów, a osobliwie soboru Trydenckiego. Przeto wyrażeni Przełożeni Jeneralni z podwładnymi swoimi, we wszystkich przedmiotach do urzędowania na nich włożonego należących, wolno znosić się będą. Wolno też zwiedzać ich będą. Przytém Zakonnicy bez przeszkody zachowywać będą ustawy właściwego sobie zakonu, zakładu lub zgromadzenia, i według przepisów Świętéj Stolicy przyjmować będą wstępujących do Nowicyatu, i przypuszczać ich do ślubów zakonnych. To wszystko również zachowane będzie co do Zakonnic, w tém co się ich dotyczy.

Arcybiskupom i Biskupom wolno będzie w swoich diecezyach zakony, lub religijne zgromadzenia obudwu obrządków według Kanonów świętych ustanawiać, atoli w tym przedmiocie znosić się będą z rządem Cesarskim.

XXIX. Kościół będzie w swojéim prawie, nowe posiadłości jakimkolwiek sprawiedliwym tytułem wolno nabywać, a własność jego we wszystkiém co teraz posiada, lub potém nabędzie, uroczyście będzie nietykalną. Przeto co do dawnych i nowych fundacyj kościelnych żadne nie będzie mogło zachodzić zniesienie, lub w jedno zlanie, bez wdania się w to powagi Apostolskiéj Stolicy, nieuwłaczając upoważnieniom od świętego soboru Trydenckiego Biskupom nadanym.

XXX. Zawiadowanie dobrami kościelnemi, od tych sprawowane będzie, do których według kanonów należy. Biorąc zaś wzgląd na wsparcia, które Najjaśniejszy Pan w celu zaopatrzenia potrzeb kościołów z publicznego skarbu miłościwie udziela i udzielać będzie, te dobra nie będą mogły bydź ani przedawane, ani znacznym ciężarem obciążone, bez zezwolenia tak Stolicy Apostolskiéj, jak i J. C. Mości, albo tych, na których Oni ten obowiązek włożą.

XXXI. Dobra, które stanowią tak zwane fundusze, religijny i naukowy, z pochodzenia swego należą do majątku kościoła, i w imieniu kościoła będą zawiadowane. Biskupi wykonywać będą przynależny im nad tém nadzór podług modły, o którą się Stolica święta z J. C. Mością ugodzi. Dochody funduszu religijnego, zanim po porozumieniu się Stolicy Apostolskiej z rządem cesarskim, tenże fundusz podzielony będzie na uposażenia stałe i uposażenia kościelne, będą wydawane na utrzymanie nabożeństwa, na budowle kościelne, na seminarya, i na to wszystko, co się dotyczy służby Kościoła. Do uzupełnienia niedoboru, J. C. Mość tym samym jak dotąd sposobem, i na potem łaskawie pomocy udzielać będzie, a nawet jeżeli czasy dozwolą i większe udzieli zapomogi. Również dochody funduszu naukowego wydane będzie wyłącznie na cele katolickiego wychowania, i według pobożnej myśli fundatorów.

XXXII. Dochody z beneficyów opróżnionych, o ile dotychczas to było zwyczajem, wnoszone będą do funduszu religijnego, do których J. C. Mość z własnéj chęci dołącza także dochody z biskupstw i z opactw sekularyzowanych w Węgrzech i z ziem niegdyś do nich dołączonych, w razie ich opróżnienia, które poprzednicy Jego w Królestwie Węgierskiem przez długi szereg wieków spokojnie posiadali. W tych prowincyach cesarstwa, gdzie nieistnieje fundusz religijny, w każdej diecezyi ustanowione będą komisye mieszane, które według modły i ustawy wynikłéj z ugody Jego Świątobliwości z J. C. Mością, zawiadować będą tak dobrami stołu biskupiego jak i wszystkich beneficyów w czasie ich opróżnienia.

XXXIII. Gdy w czasie trwania ubiegłych przemian na wielu miejscach państwa austryackiego dziesięciny kościelne świeckim prawem zniesione zostały, i zważywszy szczegółowe okoliczności nie możebną jest rzeczą, by ich oddawanie w całém państwie przywrócone zostało, na wstawienie się J. C. Mości i ze względu na spokojność publiczną, na któréj religii jak najwięcéj zależy, Jego Świątobliwość dozwala i stanowi, by przy utrzymaniu prawa pobierania dziesięcin, gdzie te jeszcze istnieją, w innych miejscach miasto tychże dziesięcin jako tytułem wynagrodzenia wyznaczone zostały od rządu cesarskiego uposażenia, czy to na dobrach i majętnościach nieruchomych, czyli też ubezpieczone na długu państwa, i te ażeby wszem i każdemu z osobna udzielone były, którzy mieli prawo do pobierania dziesięcin. Oraz oświadcza J. C. Mość, iż te uposażenia tak zupełnie będą uważane, jak i wydane zostały jako tytuł obciążający i tém samém prawem jak i dziesięciny, na których miejsce nastają, mają bydź pobierane i posiadane.

XXXIV. Reszta przedmiotów dotyczących osoby i

abrogata habebuntur, ipsaque Conventio ut lex Status deinceps eisdem in ditionibus perpetuo vigebit. Atque idcirco utraque contrahentium pars spondet, se successoresque suos omnia et singula, de quibus conventum est, sancte servaturos. Si qua vero in posterum supervenerit difficultas, Sanctitas Sua et Majestas Caesarea invicem conferent ad rem amice componendam.

Art. XXXVI. Ratificationum hujus Conventionis traditio fiet intra duorum mensium spatium a die hisce articulis apposita aut citius, si fieri potest.

In quorum fidem praedicti Plenipotentiarii huic Conventioni subscripserunt, illamque suo quisque sigillo obsignaverunt.

Datum Viennae die decima octava Augusti anno reparatae Salutis millesimo octingentesimo quinquagesimo quinto.

Mich. Card.	Joseph. Othmar.
Viale-Prelà m. p.	de Rauscher m. p.
(L. S.)	Archiepiscopus Viennensis.
	(L. S.)

Nos visis et perpensis Conventionis hujus articulis illos omnes et singulos ratos hisce confirmatosque habere profitemur ac declaramus, verbo Caesareo-Regio pro Nobis atque Successoribus Nostris adpromittentes, Nos omnia, quae in illis continentur, fideliter executioni mandaturos neque ulla ratione permissuros esse, ut illis contraveniatur. In quorum fidem majusque robur praesentes ratihabitionis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus sigilloque Nostro Caesareo-Regio appenso firmari jussimus.. Dabantur in Ischl die vigesima tertia mensis Septembris anno Domini millesimo octingentesimo quinquagesimo quinto, Regnorum Nostrorum septimo.

Franciscus Josephus. (L. S.)

Comes a Buol-Schauenstein.

Ad mandatum Sacr. Caes. ac Reg. Apostolicae Majestatis proprium:

Otto Liber Baro a Meysenburg m. p.

---

rzeczy Kościoła, o których żadna w tych artykułach nie jest uczyniona wzmianka, wszystkie będą sprawowane i zawiadowane według nauki Kościoła i istniejącéj onegoż a od Stolicy świętéj przyznanej karności.

XXXV. Przez tę uroczystą ugodę, prawa, rozporządzenia i wyroki, jakimkolwiek sposobem i pod jakąkolwiek postacią w Państwie Austryackiem, i w szczegółowych, z których się składa ziemiach, dotąd wydane, o ile się jéj sprzeciwiają, będą uważane za zniesione. Sama zaś ta ugoda jako prawo państwa nadal w tychże ziemiach na zawsze trwać będzie, a przeto obie godzące się strony zaręczają, iż tak sami, jak i ich następcy wszystko w ogóle i w szczegółach, o co się ugodzono, święcie zachowywać będą. Jeżeli zaś jaka na potém nastąpi trudność, Jego Świątobliwość i J. C. Mość wspólnie porozumiewać się będą w celu przyjaznego ułożenia téj rzeczy.

XXXVI. Wymiana ratyfikacyi téj ugody nastąpi w przeciągu dwóch miesięcy licząc od dnia pod tymi artykułami pomienionego, lub pierwej jeżeli być może.

Dla wiarogodności niniejszą ugodę wyrzeczeni pełnomocnicy podpisali, i każdy swoją pieczęć przyłożyli.

Dan w Wiedniu dnia ośmnastego sierpnia, roku naprawy zbawienia tysiącznego ośmsetnego pięćdziesiątego piątego.

Michał Kardynał	Józef Othmar
Viale-Prela m. p.	de Rauscher m. p.
(L. S.)	Arcybiskup Wiedeński.
	(L. S.)

My przejrzawszy i rozważywszy artykuły téj ugody, wszystkie w ogóle i szczegółowo za przyznane i potwierdzone uznajemy i oświadczamy, słowem Cesarsko-Królewskim za Nas i następców Naszych przyobiecując, iż wszystko co się w nich zawiera wiernie wykonać rozkażemy, i żadnym sposobem niedozwolimy, aby im na przeciw postępowano było. Na potwierdzenie czego niniejszy akt ratyfikacyi Naszej własnoręcznie podpisaliśmy, i zawieszeniem pieczęci Naszéj Cesarsko-Królewskiéj utwierdzić kazaliśmy.

Dan w Ischl dnia dwudziestego trzeciego miesiąca września roku Pańskiego tysiącznego ośmsetnego pięćdziesiątego piątego, Rządów Naszych śiódmego.

Franciszek-Józef. (L. S.)

Hrabia de Buol-Schauenstein.

Z własnego rozkazu J. C. K. Apost. Mości,

Otto Baron de Meysenbug m. p.

Korespondencya Czasu

Wiedeń 15 listopada.

∞ O konkordacie który ogłoszonym został, powiedziałem dawniéj me zdanie. Rząd przeniósł rozszerzenie swobód i praw kościoła, nad nieustanne zajścia które z niedoskonałego lub zbytniego ich oznaczenia, wynikały. Jeżeli duchowieństwo odpowie zaufaniu i wzniosłéj myśli które konkordatowi przewodniczyły, Austrya znajdzie w swém różnostronném odrodzeniu moralne i duchowe poświęcenie. Z tego stanowiska zapatrują się na to dzieło wyższe umysły. Sądowi temu odpowiedzą zgodnie uczucia ludności katolickiéj. Lecz w pośrednich sferach, przebija się krytyka oparta na przeszłości, na dawnych prawach i zwyczajach. Najlepszą na nią odpowiedzią będą skutki, które następnie od wykonania nowych rozporządzeń w wielkiéj części zależą.

Kroki uczynione przez rząd do porozumienia się z państwami niemieckiemi o zaprowadzenie jedności monetarnéj, są pojednawczéj natury. Austrya między dwoma planami, przedstawia pośredni. Chce żeby Niemcy miały jedną i tę samą monetę złotą, zachowując srebrną jako zdawkową za podstawę, obrachowaną podług jednéj stopy, lecz z właściwym każdemu państwu herbem. Narady nad tym przedmiotem, przerwane przed kilku miesiącami, otworzą się przed końcem roku.

Utworzenie banku kredytu ruchomego otwiera przemysłowi i handlowi w Austryi nową i ważną pomoc. Plan p. Pereire był śmielszy i rozleglejszy. Plan przyjęty przez rząd lubo skromniejszy, ma za sobą tę korzyść, że wprowadza w życie kapitały krajowe, a obojętny prawie dotąd żywioł arystokratyczny wiąże z ogólnym ruchem pieniężnym.

Z teatru wojny nic ważnego. Floty przezimują w Bosforze i częścią na morzu Śródziemném. Wojska pozostaną w Krymie, wyjąwszy część kawaleryi która wróci do Turcyi. Kinburn zajętym zostanie przez załogę francuską.

Kraków 17 listopada. Na mocy obwieszczenia c. k. magistratu tutejszego, rozpocznie się na d. 19 b. m. w jednej z szop dworca kolei żelaznéj częściowa sprzedaż węgla kamiennego sprowadzonego z Prus w celu zapobieżenia niedostatkowi opału u uboższych mieszkańców miasta. Dobroczynną myśl ową podaną przez W. c. k. Rząd krajowy wprowadziła w wykonanie szlachetna bezinteresowność pewnej liczby członków tutejszego wydziału miejskiego, którzy kapitał pomiędzy sobą na drodze składek zebrany na ten cel przeznaczyli, i z pomocą c. k. Dyrekcyi kolei żelaznéj o tyle tego dopięli, iż po cenie 23 kr. w m. k. centnar niższo austryackiej wagi, rozumie się bez żadnego dla składających się zysku, sprzedawanym być może. Ilość nie przechodzącą 10ciu centnarów, można u przeznaczonego do tejże sprzedaży urzędnika w miejscu nabywać, większe zaś partye opłaca się za wydaną wprzód przez c. k. magistrat asygnacyą w kasie miejskiej. Od kupna rzeczonego wykluczeni są spekulanci.

Pięćdziesiąta czwarta lista składek na Zakład naukowy gospodarski w Dublanach.

	zł.	kr.
Hr. Alfred Józef Potocki, ofiarował na pierwszą potrzebę urządzenia szkoły 80 sztuk półimperyałów w złocie, z sprzedaży których uzyskano summę	złr. 721	kr. 20
Dodawszy sumę 53 list poprzednich	„ 42,012	„ $31\frac{3}{4}$
Jest ogółem . . .	„ 42,733	„ $51\frac{3}{4}$
Z tego wypada na fundusz szkoły	„ 17,503	„ $21\frac{2}{4}$
a na fundusz gospodarstwa . .	„ 25,230	„ $30\frac{1}{4}$
Ogół funduszów jak wyżéj	„ 42,733	„ $51\frac{3}{4}$

Z Komitetu ck. Towarzystwa gosp. galic.

We Lwowie dnia 11 listopada 1855 r.

Za Prezesa *Hr. Krasicki.*

Sekretarz *Przyłęcki.*

Wiedeń 16 listopada. Między wielu innemi projektami handlowo-finansowemi, zajmuje uwagę ministra barona Brucka zamiana dotychczasowéj zasady monetarnéj srebrnéj na złotą, a za środek do tego obrany będzie jak się zdaje plan utworzenia powszechnéj austryacko-niemieckiéj monety złotéj, która również doprowadzić musi do jedności rachunku pieniężnego. Dziennik półurzędowy *Austria* poświęcony kwestyom materyalnym, zapowiada potrzebę utworzenia téj monety związku handlowego, celem zbliżenia się do niemieckich systemów pieniężnych, to jest do pruskiego (stopa 21sza) i nadreńskiego (stopa 24ta). Rzecz ta zapewne traktowaną będzie na najbliższém zebraniu konferencyi monetarnéj, które nastąpić ma w Wiedniu około Nowego Roku.

— Jeneralny konsul angielski w Bukareszcie miał podobno zażądać wydania sobie napowrót Stefana Türra, niegdy zbiegłego oficera austryackiego, który dziś służy w legii angielsko-tureckiéj i przybył do Bukaresztu z 30,000 dukatami za kupnem koni. CK. komenda wojskowa w Księstwach Naddunajskich odmówiła temu żądaniu, przytaczając jak wieść niesie, że między Turcyą a Austryą istnieje kartel obowiązujący wzajemne wydawanie sobie zbiegów. Zapewne jednak sprawa ta pójdzie na drogę dyplomatyczną.

— Z okazyi podróży jen. Canroberta do Sztokolmu, zwraca *O. D. Post* uwagę na zachodzącą między Anglią i Francyą różnicę w zawieraniu przymierzy. Od pierwszéj chwili wojny z Rosyą, Francya usiłowała wzmocnić się przymierzami i w tym celu pragnęła wciągnąć do koalicyi Austryę, Niemcy, półwyspy pirenejski i skandynawski, Belgię i Holandyę. Nieudanie się przypisuje *O. D. P.* zabiegom dyplomacyi angielskiéj i powiada, że jeden z dyplomatów francuskich powiedział, iż „Anglia chce wojsk zaciężnych, legij zagranicznych, a nie przymierzy.“ Gdyby Anglia naprawdę wspierała Francyę w zamiarach jéj wciągnięcia stałego lądu do koalicyi przeciw Rosyi, usiłowania te zostałyby uwieńczone, ale Anglia lęka się wejść w zobowiązania kontynentalne. Dla tego posiłki sardyńskie są po jéj myśli, a przymierze francusko-austryackie nie znalazło u niéj sympatyi, a nawet zachowanie się jéj względem Austryi było takie, jak gdyby pragnęła zerwania przymierza 2go grudnia. Temu też to postępowaniu Anglii przypisuje ten dziennik niepowodzenie dyplomacyi francuskiéj, a nawet wątpi, czy podróż jenerała Canroberta przyniesie inne owoce nad zbliżenie się napowrót Bernadottów z Bonapartemi. Zdaniem jéj inne są jeszcze projekta, dla których podróż jenerała francuskiego do Szwecyi miałaby znaczenie europejskie, a do tych należy połączenie pod jednem berłem państw skandynawskich, do czego trzebaby zmienić umowę protokółem londyńskim objętą, a tyczącą się następstwa tronu w Danii. Wszakże i tu — dodaje *O. D. P.* — nie dopatrzeć posła angielskiego, któryby wspierał jenerała Canroberta. W ogóle przeto dziennik ten nie wiele z téj podróży robi dla polityki francuskiéj nadziei.

— W tym samym przedmiocie powiada *Donau*, że świetne tylko zwycięstwa wojsk sprzymierzonych lub przeciwnie wielkie ich klęski, mogłyby im sprzymierzeńców nowych zyskiwać. W pierwszym razie osłabienie Rosyi ośmieliłoby państwa skandynawskie do przystąpienia do koalicyi zachodniéj; w drugim razie gabinety paryski i londyński byłyby zmuszone wytężyć wszystkie przeciwko Rosyi siły, odłożyć na bok wszelkie skrupuły polityczne, dla zwalczenia nie rzyjaciela powołać w pomoc siły dotąd nie tknięte, czego przez wzgląd na inne państwa dotąd zaniechano. Bądź co bądź — rozumuje *Donau* — przystąpienie Skandynawii do przymierza, czyni neutralność Prus bardzo na przyszłość wątpliwą, zwłaszcza, gdyby na wiosnę rozpoczęto kampanię w Finlandyi z pomocą wojsk szwedzkich. Prusy wtedy w obronie swoich wschodnich posiadłości, musiałyby przystąpić do przymierza z Zachodem.

— Dzienniki tutejsze utrzymują, że około Nowego roku odbędą się po wszystkich krajach koronnych narady biskupów nad nowém prawem o małżeństwie, odpowiednio do zasad konkordatu wydać się mającem, poczém dopiero arcybiskupi zjadą się do Wiednia dla udzielenia swych opinij Ministerstwu Sprawiedliwości i Radzie Państwa.

— Donoszą stąd do *Börs. Halle*, że zdecydowana na wiosnę kampania sprzymierzonych nad Dunajem zaczyna tutejszą (wiedeńską) dyplomacyę mocno zajmować. Z tego powodu zdaniem tego dziennika, wezwany został z Bukaresztu jen. hr. Coronini, albowiem bar. Bourqueney zaraz za powrotem swoim z Paryża, udzielił hr. Buolowi wiadomość o zamierzonych ruchach wojsk francuskich nad Dunaj; wypadło przeto poczynić z tego względu niejakie zmiany w stanowiskach wojsk austryackich w Księstwach. Bar. Bourqueney miał otrzymać od swojego dworu zlecenie, aby wybadał gabinet wiedeński, jak się takowy zapatrywać będzie na te działania wojsk sprzymierzonych, tudzież jakie z tego powodu będą rozpołożenia wojsk ces. austryackich w Księstwach. Ponieważ rząd austryacki nie myśli stawiać żadnych przeszkód ruchom wojsk sprzymierzonych, przeto idzie tylko o stosowne rozstawienie sił armii okupacyjnéj. Zanimby to jednak nastąpiło, rząd austryacki pragnie bliżej poznać zamierzone przez Francyę plany ogólne ruchów nad Dunajem. Tymczasem z nad dolnego Dunaju nadchodzą wieści o przygotowaniach czynionych na przyjęcie i zaopatrzenie na wiosnę wielkiej armii sprzymierzonéj. W tym celu pozamawiano wielkie ilości zboża, które mają być zwożone przez zimę do Ruszczuku i Silistryi, gdzie będą główne składy potrzeb armii sprzymierzonéj.

Belgia.

Król zagaił otwarcie zwykłego posiedzenia Izb, przy którém znajdowali się Ks. Brabancki i Hr. Flandryi, następującą mową:

„Panowie, odbieram powtarzające się dowody przychylnego zaufania obcych mocarstw. Ukochany mój syn Książe Brabancki, przekonał się w różnych zwiedzanych przez siebie krajach z przyjęcia jakiego tamże doznawał, jak wysoką rangę ojczyzna nasza zajmuje pomiędzy narodami. Jako ojciec i Król, z radością spostrzegałem tę jednomyślność uczuć.

Wewnętrzne położenie kraju w obec trudnych zkądinąd okoliczności ogólnie jest zadawalające. Jednak w pośród tych żywiołów pomyślności i bezpieczeństwa, serce moje boleśnie jest dotkniętém drożyzną pierwszych potrzeb życia. Rząd, administracye miejscowe i stowarzyszenia prywatne połączyły się już z sobą w uczuciu solidarności narodowéj. Weźmiecie sobie za obowiązek dopomagać tym dobrym chęciom. Zbadacie z przychylnym pośpiechem przedłożone wam propozycye, w celu wyżywienia ludności tak godnéj naszéj opieki. Liczę w tém na pomoc ogólną i opiekę Opatrzności“.

W dalszym ciągu mowy przechodzi J. Kr. Mość potrzebę postanowienia prawa dotyczącego zakładów dobroczynnych, utworzenia jury przy egzaminach uniwersyteckich, nadmienia o postępie sztuk, umiejętności, przemysłu, rolnictwa, handlu, o projekcie zmiany prawa dotyczącego akcyzy nałożonéj na cukier, oraz stęplowania przedmiotów handlowych, o rewizyi kodeksu karnego, o przerobieniu i uzupełnieniu prawa względem organizacyi sądowéj, oddaje pochwały armii i gwardyi obywatelskiéj, i wspomniawszy o pomyślnym rozwoju kolei żelaznych, kończy następnie:

„Panowie, obchodziliśmy 25tą rocznicę naszéj niepodległości. Jeżeli niepodległość przyniosła krajowi pożytek, jeżeli z początku z niedowierzaniem powitana, dziś posiada szacunek i sympatyą rządów i ludów, winniśmy to jedynie umiarkowaniu i prawości charakteru narodowego, który winien być podstawą naszéj polityki. Rząd mój przejęty jest tym duchem, spodziewam się zatém, że mu nie braknie na lojalnéj pomocy Izb“.

Francya.

Jeden z korespondentów *Indépendance Belge* donosi pod dniem 12 b. m. z Paryża, o przygotowaniach w pałacu przemysłowym do uroczystości zamknięcia wystawy i rozdawania medalów. Z tego powodu zamieniono transept pałacu wystawowego na ogromną salę, z któréj wszystko cokolwiek się tamże znajdowało w przeciągu dni 4ch wyprzątnięto. Przepych jaki przybierze gmach ten równie zewnątrz jak wewnątrz, przechodzi wymagania najżywszéj nawet wyobraźni, wszędzie aksamit, złoto i sukno karmazynowe zdobić będą wszelkie dla publiczności przeznaczone miejsca, a dodawszy do tego kwiaty, świeczniki złocone, chorągwie różnonarodowe, utworzyć sobie można pojęcie o uroku jaki widok podobny sprawi.

Główny wchód do sali będzie od strony *Avenue des Champs-Elysées*, wzdłuż amfiteatru ozdobionego draperyami z czerwonego aksamitu ze złotemi frandzlami. Niektóre liczby dadzą pojęcie o ogromie prac dokonanych z zadziwiającą szybkością. Stopnie amfiteatru okryte są zieloném płótnem, którego wzięto 100,000 metrów, prócz tego 10,000 metrów zielonego kobierca do osłonienia estrady, 20,000 metrów karmazynowego aksamitu, i 22,000 metrów karmazynowego sukna do przyozdobienia lóż. Orkiestrą dyrygować będzie Berlioz, która składać się ma z 500 śpiewaków, pomiędzy którymi będzie 240 basów, barytonów i tenorów, 220 kontraltów i sopranów, prócz tego 70 dzieci należących do chóru. Olbrzymia ta orkiestra wykona w ciągu uroczystości 15go b. m. 6 kawałków, a najprzód wielką kantatę zastósowaną do okoliczności z muzyką Berlioza, odśpiewaną przez dwa chóry z towarzyszeniem dwóch orkiestr, następnie „Judasza Machabeusza“ przez Haendla, daléj finał z symfonii tryumfalnéj Bethowena, Chory z 4go aktu „Hugonotów“ z solami mnichów odśpiewanemi przez 24 basy; modlitwę Mojżesza Rossiniego z towarzyszeniem 35 arf, i w końcu „Ave Verum“ Mozarta. Berlioz dyrygować będzie swoją armią muzykalną za pomocą metronomu elektrycznego o 5 ramionach, umyślnie urządzonego przez p. Verbrugghe mechanika brukselskiego. Narzędzie to udzielać będzie rozkazy naczelnego wodza 5ciom podległym jemu jenerałom, a mianowicie: panu Tilman, dyrektorowi opery komicznéj, pod którego dowództwem będą instrumenta smyczkowe, panu Belletini dowodzącemu instrumentami dętemi, panu Helmesberger dyrektorowi konserwatoryum wiedeńskiego, przewodniczącemu pierwszéj falandze chorów, druga zaś zostawać będzie pod dyrekcyą pana Vautrol mistrza śpiewu przy operze komicznéj, a dzieci należące do chóru podlegać będą panu Huraud dyrektorowi muzyki w kościele ś. Eustachego. Miejsca przeznaczone są dla każdej z władz państwa. Na przeciwko tronu trzy loże w środku galeryi południowéj zajmować będą księżniczki z krwi cesarskiéj i damy dworskie; zaproszeni zaś goście zajmować będą inne loże których jest 56.

Pierwsze rzędy ławek u stóp amfiteatru, przeznaczone są dla członków jury między-narodowych i zagranicznych komisarzy. Medale honorowe sam Cesarz rozdawać będzie w dniu uroczystości 15go b. m., równie jak dekoracye, których ma być znaczna liczba.

Anglia.

Morning Herald podaje w następującym artykule ocenienie polityki angielskiéj które wykazuje, że stronnictwa nieprzychylne nawet dzisiejszemu gabinetowi, przyłączyć się do koalicyi pokojowéj o jakiéj tyle mówiono nie miały wcale na myśli.

„Im więcéj rozmyślamy, pisze ten dziennik, nad położeniem obecném spraw naszych, tém więcéj widzimy powodów do obawy, aby się nieudało naszym dyplomatom przez słabe i nieśmiałe zamiary zniweczyć nadzieje i życzenia krajowe. Zdrowy nasz rozsądek oburza się na samą myśl zespolenia wojny z dyplomacyą, dwóch rzeczy które się nigdy pogodzić nie dadzą. W tém największy błąd nasz i wina. Wchodziliśmy w układy z zamiarem prowadzenia wojny, a prowadziliśmy wojnę mając układy na widoku: nieudały nam się też ani pierwsza ani drugie. W negocyacyach wiedeńskich byliśmy śmiesznemi, w wojnie krymskiéj nie lepiéj nam się powiodło. Powie kto może, że co mówimy nie jest patryotyczne; ale nie przyznajemy monopolu patryotyzmu tym, co pochlebiają zawsze dumie narodowéj. Nie zaprzeczaliśmy nigdy ważności wojennemu faktowi, który dokonał zniszczenia Sebastopola; tryumf ten był dziełem wspólném Francyi i Anglii, i jedni z pierwszych powstawaliśmy na tych co utrzymywali że wojskowa sława angielska stracona. Lecz spytamy się jaką wagę i rzeczywistą fakt ten miał wartość, jaki rezultat przezeń osiągniętym został? Czyli na jeden krok przynajmniéj zbliżył nas do celu do którego dążymy? Inną całkiem jest rzeczą uwielbiać męstwo naszych żołnierzy, a inną ubolewać nad małym skutkiem jaki za pomocą tego męstwa otrzymano.

„Dwa największe w Europie narody prowadzą przez dwa lata wojnę przeciw Rosyi, i cóż przez te dwa lata uczyniły? Rozbiliśmy kilka ścian granitowych w fortecach mało ważnych nad Baltykiem, wzięliśmy małą warownię w Kinburn, i wyrzuciliśmy Rosyan z południowéj strony Sebastopola. Otóż cośmy dokazali naprzeciw tego ogromnego państwa, którego powierzchnia zajmuje trzecią część mieszkalnéj ziemi. Jeżeli co dwa lata podobne oczekują nas wygrane, co całe pokolenie niewystarczy do dopięcia celu. Rosya może wybornie co dwa lata tracić taki Sebastopol, a co dwa miesiące taki Bomarsund, a my postępując tym sposobem za lat 50 będziemy jeszcze w obec dzisiejszego prawie stanu rzeczy.

„Okropna to rzecz rozważyć te skutki dwuletniéj kampanii, która kosztowała tyle usiłowań i ofiar w pieniądzach i ludziach, iż te mogłyby wystarczyć na zdobycie wielkich państw i olbrzymich dynastyj. I niech nikt nam nie zarzuca, że pisząc te wyrazy urągamy bohaterstwu tych, co poświęcili życie w téj niedorzecznéj walce. Męstwo wyższe jest nad wszelkie rozprawy: gdziekolwiek ono się znajduje zawsze zasługuje na hołd i uszanowanie. Nie należymy również do téj partyi haniebnéj i zdradzieckiéj, któraby chciała odstąpić od wojny pod pozorem, że jest niepotrzebną. Przeciwnie, chcemy aby ją energicznie prowadzono, što jest skuteczniéj, i z tego

powodu protestujemy przeciw opóźnieniom dyplomacyi, która jest na czele rady naszego rządu. Wszystkie nasze wojenne manewra były dotąd tylko dyplomatycznemi demonstracyami. Walczyliśmy z Rosyą nie aby ją *pokonać* lecz aby ją *przekonać*. Zdobywaliśmy Sebastopol dla tego, że nasi ministrowie spodziewali się, iż wzięcie Sebastopola zdecyduje Rosyą do układów. Posłaliśmy flotę na Baltyk, albowiem zdawało nam się, że ukazanie się naszych okrętów na wodach pod Kronsztadem, sprowadzi Rosyą do przyjęcia warunków pokoju. Wojska nawet nasze popłynęły na Wschód tylko w widokach, aby ta demonstracya zdecydowała Austryą do stanowczego kroku. Możnaż się dziwić, że wojna rozpoczęta i prowadzona w takich warunkach nie przyniosła innych skutków?

„Była to polityka lorda Aberdeena, i mamy powody do mniemania, że systemat ten jeszcze dziś przeważa w gabinecie. Armie nasze są prawie ciągle nieczynne, bo ciągle są w oczekiwaniu, że nadzieje pokojowe zostaną spełnione. Czasby był wielki aby ustał taki stan rzeczy. Dosyć już długo znosimy ciężary wojny, bez żadnych z wojny korzyści. Dyplomacya musi raz przecie ustąpić wojnie. Trzeba aby ministrowie nie poświęcali wojny nadziejom pokoju; chyba że chcą aby ich kraj od steru rządu oddalił, bo kraj chce przedewszystkiem aby Anglia utrzymała swoje miejsce między mocarstwami świata.“

Jest wiele prawdy w tym gorzkim artykule *Morning Heralda*, szkoda tylko że pisany nieco późno, bo właśnie zima w koniecznéj nieczynności zamyka wojska. Dla czego zaś kampanie były nieskuteczne, to powtórzonem już było tyle razy we właściwéj rubryce.

Rossya.

Według naszych prywatnych wiadomości, wielkie wrażenie a jeszcze większe ukontentowanie w całéj Rosyi sprawiło usunięcie się hr. Kleinmichela z ministerstwa robót publicznych i komunikacyj; był on bardzo nielubiony we wszystkich okręgach społeczeństwa rosyjskiego, a nadużycia jego administracyi poszły prawie w przysłowie w Rosyi. Znane są powszechnie dowcipne i szydercze przypowieści układane z tego powodu, a przypisywane księciu Menszykowowi. Spodziewano się, iż zaraz po śmierci Cesarza Mikołaja hr. Kleinmichel przestanie być ministrem, gdyż osobista tylko przychylność zmarłego Cesarza utrzymywała go na tym urzędzie. Hr. Kleinmichel usunie się całkiem zapewne w życie prywatne które jako dotąd z wielką wystawnością i z wschodnim prawdziwie przepychem pędzić może, gdyż posiada teraz ogromny majątek, parę milionów rocznego dochodu czyniący; ludność w jego dobrach do 17,000 głów wynosi, co ze względu na małe zaludnienie Rosyi ogromną rozległość tychże dóbr okazuje. Dziwnie przy tych faktach i przy powszechnéj w Rosyi opinii, brzmi następujący ustęp listu *niby* z Petersburga, zamieszczony w *National Ztg.* berlińskiej: „Odsunięcie hr. Kleinmichel da bezwątpienia powód do wielu domysłów o cesarskiéj niełasce; o wykrytych nadużyciach itp. Pozwalam sobie jednak uczynić uwagę, iż hr. Kleinmichel cieszył się szczególną łaską zmarłego Cesarza, i liczył się do stronnictw, które się odznaczają doświadcza uczciwością.“

Słusznie niektórzy utrzymywali, iż jedną z przyczyn usunięcia się hr. Kleinmichela było nieukontentowanie Cesarza Aleksandra z powodu zaniedbania budowy kolei żelaznych, tak potrzebnych rozległemu rosyjskiemu państwu, szczególniéj w obecnéj wojnie. Dopiero w bieżącym roku 16go września, prawie przed swem usunięciem się wydał hr. Kleinmichel z Moskwy rozkaz ministeryalny, w skutku którego utworzono komitet mający roztrząsać wszelkie statuty towarzystw zawiązanych za granicą dla budowy kolei żelaznych. Komitet powinien następnie ułożyć statut, który przyjęty przez Cesarza byłby zasadą zawiązania towarzystw mających budować koleje żelazne: 1) z Charkowa na Ukrainie do Kaffy w Krymie przez stepy i Perekop (brak wody, drzewa i kamienia w pewnéj części tych stepów, szczególniéj w stepach nogajskich będzie wielką trudnością tak przy budowie téj kolei jak i w czasie jazdy po niéj); 2) z Jurburga do Libawy nad Baltykiem, koléj ta łączyć będzie wielką koléj budowaną z Petersburga do Warszawy z morzem Baltyckiem; 3) z Dinaburga do Rygi, również ta koléj doliną Dźwiny iść mająca, łączyć będzie wielką koléj petersburgsko-warszawską z morzem Baltyckiem. Widocznie w wytknięciu i kierunku tych kolei, nad względy handlowe przeważały względy wojskowe. Komitet ten nadto ma opracować projekt pod jakiemi warunkami towarzystwa prywatne mają być przypuszczone w Rosyi do budowy kolei żelaznych. Ma on przedstawić warunki i statuta: 1) dla towarzystw w Rosyi zawiązanych przez rosyjskich poddanych; 2) dla towarzystw z cudzoziemców, które przedsięwezmą budowę kolei żelaznych, a zbudowawszy je odprzedadzą takowe państwu; 3) dla towarzystw zawiązanych przez Rosyan i cudzoziemców mających zajmować się nie tylko budową, ale następnie zarządem i używaniem tychże. Prezesem tego komitetu mianowany został jenerał inżynieryi Gerstfeld, towarzysz ministra robót publicznych a dawny naczelnik zarządu dróg i komunikacyj w Królestwie Polskiem.

Dnia 4go t. m. wydał hr. Kleinmichel okólnik zawiadamiający urzędników ministerstwa robót publicznych, iż przestaje być ich naczelnikiem, a zarazem dziękuje im za pomoc i współdziałanie. Zastępcą ministra robót mianowanym został jenerał-porucznik Czewkin.

— Kilka drużyn milicyi krajowéj około 6000 ludzi liczących jest w pochodzie do Królestwa Polskiego i już Brześć litewski minęło. Zimować one mają w okolicy Warszawy. W drodze milicya ta popełnia podobno wiele nadużyć. Największa jednak ilość drużyn i główna siła milicyi krajowéj kierowana jest ze środka Rosyi na południe. Przez Kijów przeciągają ciągle te drużyny; po przejściu milicyi krajowéj smoleńskiéj i moskiewskiéj, która na wybrzeża Czarnomorskie a głównie do Odessy poszła, weszło 22 października do Kijowa kilka drużyn z gubernii włodzimierskiéj i kosztem miasta ugoszczone zostały. Jenerał Paniutin główno-dowodzący armią środkową odbył ich przegląd. Drużyny te mają zimować w gubernii kijowskiéj.

— Na mocy rozkazu ministra robót publicznych, telegraf elektro-magnetyczny między Mikołajewem a Symferopolem przyjmuje także przesyłkę depeszy prywatnych.

— *Północna Pszczoła* zamieszcza odezwę do dam rosyjskich, aby do ubioru swego używały tylko krajowych wyrobów, przez co wzniesie się przemysł rosyjski; wypędzenie zaś przemysłu zachodniego z granic Rosyi jest dla rosyjskiego państwa ważniejsze i pożyteczniejsze jak wzięcie Paryża lub Londynu — tak zakończa swą odezwę *Pszczoła Północna*.

Kraje Czarnomorskie.

Najważniejszą lubo niepewną wiadomością z teatru wojennego jest wieść, iż państwa zachodnie i Turcya teraz już przedsiębiorą przygotowania, aby w Bulgaryi zgromadzić 200,000 armię, którąby z wiosną rozpoczęła wojnę nad dolnym Dunajem i Prutem. Wszystkie oddziały nowo zaciężnych tureckich żołnierzy w liczbie około 30,000 dążą z rozmaitych prowincyj Turcyi europejskiéj pod Szumlę, gdzie połączyć się mają z korpusem Sulejmana paszy wzdłuż Dunaju i w Szumli rozłożonym, a liczącym podobno 20,000 ludzi. Jakkolwiek nieprzeparte trudności w zawarciu pokoju i olbrzymie przygotowania do dalszéj wojny i w Rosyi i na Zachodzie przedsiębrane potwierdzać się zdają tę wiadomość, iż z wiosną teatr wojenny się rozszerzy i może wybrzeża Dunaju i Prutu zajmie; jednak pod tym względem nikt wyrokować nie może, i niema pewnych doniesień, aby Anglia i Francya przedsiębrały jakie środki do sformowania nowéj, wielkiéj armii w Bulgaryi.

Z żadnéj sceny wojennéj nie nadeszły dotąd świeże telegraficzne wiadomości; wiemy jedynie z depeszy ks. Gorczakowa, iż 12go listopada żaden ważny wypadek na europejskich wybrzeżach morza Czarnego nie zaszedł. Oto w kilku słowach rys ogólny obecnego położenia rzeczy na wszystkich scenach teatru wojennego:

W Kinburnie umacnionym na nowo stanęło załogą 3000 Francuzów, a silna flotylla parowców, łodzi kanonierskich, bateryj pływajcych krąży około ławy kinburnskiéj i na limanie dnieprowym. Trzy korpusy rosyjskie otaczają tę scenę wojenną: pierwszy rozłożony za Oczakowem, drugi około Mikołajewa, trzeci między Chersonem a Aleszkami.

Na drugiéj scenie, w Eupatoryi stoi ciągle silny korpus sprzymierzonych, nie przedsiębiorąc po 30 października żadnych działań zaczepnych; znaczna nawet część tego korpusu, szczególniéj jazda francuska i angielska, odpłynęła lub wkrótce ma odpłynąć na leże zimowe pod Konstantynopol.

Na podsebastopolskiéj scenie armia sprzymierzona weszła do obozów zimowych założonych wzdłuż Czarnéj; w dolinie bajdarskiéj i na wzgórzach przed nią zostały tylko małe oddziały w umocnionych stanowiskach, dla zabezpieczenia leż zimowych armii. Wojska rosyjskie rozłożyły się także na zimowiska: jedna część w obozach na zewnętrznéj ufortyfikowanéj linii od północnych warowni do Czerkies-Kermanu, z przedniemi strażami w dolinie górnego Belbeku, główne zaś siły w dolinie Bakczy-Seraju gdzie jest kwatera ks. Gorczakowa, a rezerwy w Symferopolu. Niewiadomo gdzie zimować zamyśla liczny korpus jazdy jenerała Szabelskiego, dotąd w wioskach tatarskich między Eupatoryą a Sebastopolem i w górnym Krymie rozstawiony.

Korpus sprzymierzonych zajmujący umocnione stanowiska wzdłuż ciaśniny kerczyńskiéj, tojest Kercz, Jenikale i warownię Pawłowską, jest ciągle wzmacniany; niedawno odpłynęła tam z Konstantynopola jazda angielsko-tureckiego kontyngensu. Zdaje się, że sprzymierzeni obawiają się, aby Rosyanie podczas zimy nie uderzyli z przeważnemi siłami na te stanowiska, zajęte przez sprzymierzonych, a panujące nad wnijściem na morze Azowskie, tém więcéj, że korpus jenerała Wrangla stojący od Kaffy do Arabatu został wzmocniony w ostatnich czasach.

Z azyatyckiego pola walki, prócz tych dwóch pewnych wiadomości: iż Rosyanie oblegają jeszcze Kars, a Omer pasza rozłożył swoje wojska na leże zimowe, niema dotąd żadnych pewnych wiadomości. Prawdziwie trudno nam pojąć, że w téj jeszcze porze korpus Murawiewa obozuje do koła Karsu na téj wyżynie armeńskiéj, któréj wzniesienie nad powierzchnią morza równa się najwyższym szczytom karpackim, a którą zapewne dzisiaj śniegi już pokryły; trudno nam pojąć, jak wyżywić zdoła wódz rosyjski szczególniéj swą liczną jazdę, gdy zapewne komunikacye jego z prowincyą zakaukazką przerwanemi lub utrudnionemi zostały, nie przez Omera paszę lub Czerkiesów, lecz przez spóźnioną porę roku. Pogłoskę o opuszczeniu przez Rosyan Kutais, uważamy za wieść potrzebującą potwierdzenia. Również małopodobną do prawdy jest wiadomość, że Omer pasza mianował Szamyla muszyrem tureckim. Kochające niepodległość, ludy kaukazkie nie chcą znosić tak władzy tureckiéj jak rosyjskiéj, a Szamyl zapewne niepragnie zamienić stanowiska niezależnego naczelnika Czeczeńców i Lezgianów na godność paszy tureckiego, otrzymaną z rąk Omera paszy.

Szczegółowe wiadomości z południowego teatru wojennego dzisiaj nas doszłe składają się tylko z paru listów z Odessy o pobycie tam Cesarza i obszernego drugiego raportu jenerała Murawiewa przedstawiającego szczegółowy opis szturmu do Karsu jeszcze 29go września przypuszczonego. Raport ten powtarzający obszerniéj pierwsze sprawozdanie tegoż jenerała, już w dzienniku naszym zamieszczone, podamy późniéj gdy znajdziemy stósowne na to miejsce; dzisiaj zamieszczamy tylko ogólną listę strat rosyjskich w raporcie tym wyszczególnionych: poległo 76 oficerów a mianowicie jeden jenerał-porucznik (Kowalewski, umarł z ran), 4 pułkowników, 2 podpułkowników, 5 majorów, 14 kapitanów, 18 poruczników, 15 podporuczników, 17 chorążych. Ranionych i kontuzyonowanych oficerów 176, między któremi połowa niebezpiecznie, a mianowicie: 3 jenerałów (książę Gagaryn, Broniewski i Majdel) 5 pułkowników, 3 podpułkowników, 14 majorów, 30 kapitanów, 35 poruczników, 39 podporuczników, 47 chorążych.

Kronika miejscowa i zagraniczna.

— Dnia 13 b. m. obchodzono w Lesznie w W. Księstwie Poznańskiém jubileusz założenia tamecznego gimnazyum, przyczém uczczono zarazem pamięć Jana Amosa Komeńskiego, zwanego zwykle Komeniuszem, który był niegdyś rektorem tego gimnazyum. Zaproszono w tym celu dwóch żyjących jeszcze potomków tego pedagoga, jako to Dra Jabłońskiego właściciela dóbr i Dra Figulusa lekarza na Szląsku. Pradziad Dra Jabłońskiego także był rektorem szkoły leszczyńskiéj i prawnukiem jedynéj córki Komeńskiego, Elżbiety.

Teatr. W niedzielę to jest 18go b. m. przedstawiony będzie na scenie polskiéj dramat p. n. „Początek, Szczęście, Upadek i Zgon Cesarza Napoleona;“ w poniedziałek zaś, to jest 19go t. m. komedya napisana oryginalnie przez Korzeniowskiego p. n. „Wąsy i Peruka.“

— W przyszły wtorek to jest dnia 20go listopada daną będzie na korzyść panny Elżbiety Stummer sztuka p. n. „Piękna Krakowianka.“ Beneficyantka, która w roku zeszłym wyborem sztuki na dochód swój przeznaczonéj zadowolniła publiczność, spodziewa się tym razem w zamian za swoje drugoroczne zasługi dla tutejszéj sceny niemieckiéj licznego również zebrania się.

Kurs papierów publicznych i pieniędzy.

Wiedeń. *Kursa telegraficzne z dnia 17 listopada.* Metaliki 5-procent. $74\frac{5}{16}$. — Metaliki $4\frac{1}{2}$-proc. —. — Metaliki 4-proc. 60. — Metaliki 5-proc. z r. 1853 $74\frac{7}{8}$. Metaliki 5-proc. z r. 1842 —. — $2\frac{1}{2}$-proc. $84\frac{7}{12}$. — 1-proc. $19\frac{1}{2}$ z ciągn. — z 1830 r. 250, 302. — Pożyczka narodowa 5-proc. $77\frac{7}{8}$. — dto $4\frac{1}{2}$-proc. $65\frac{1}{4}$. dto z r. 1850 4-proc. $59\frac{7}{8}$. — Augsburg $113\frac{1}{4}$. — Londyn złr. 11 kr. 6. — Paryż $132\frac{1}{8}$. — Akcye Bankowe 936. — Akcye kolei żel. północ. — — Ferdyn. —. — Pożyczka z r. 1851 lit. A. —. — B. —. — Ost-Donau-Dampfschif. —.

Kurs krakowski z d. 17 listopada. Bankn. austr. żąd. $104\frac{1}{6}$, pł. $103\frac{1}{3}$. — Pruski kurant żąd. $115\frac{1}{2}$, pł. $114\frac{1}{2}$. — Ruble sr. nowe żąd. 106, płacą 105. — Cwancygiery nowe żąd. 120 płacą 119. — Cwancyg. stare żąd. 120, pł. 119. — Imperyały żąd. $37\frac{2}{3}$, płacą $37\frac{1}{3}$. — Dukaty austr. holend. żąd. 22, płacą. $21\frac{1}{2}$. — 20-franki żądają 36, płacą $35\frac{1}{2}$. — Listy zast. polskie z kuponami żąd. $101\frac{1}{2}$, płacą 101. — Listy zast. galic. z kuponami żąd. $90\frac{1}{2}$, płacą. 90. — Listy Indemn. z kupon. ż. $68\frac{1}{4}$, płacą $67\frac{1}{3}$.

Kurs wiedeński z 16 listop. Metaliki $74\frac{1}{4}$. Nowa pożyczka $59\frac{1}{4}$. — Akcye Banku wiedeńsk. 935. Akcye kolei żelazn. północ. 228. — Agio od złota $18\frac{1}{2}$, od srebra $13\frac{1}{2}$. — Oblig. uwoln. grunt. $68\frac{1}{2}$. — Pożyczka ostatnia narodowa $77\frac{3}{4}$.

Kurs wrocławski z dn. 16 listopada. Banknoty austr. $91\frac{2}{3}$ ż. — Bank. polsk. $87\frac{1}{2}$ żąd. — Listy zast. polsk. daw. $88\frac{3}{4}$ żąd, nowe $88\frac{3}{4}$ żąd. — Listy zastawne poznańskie 4-proc. $102\frac{1}{4}$ żądają dto $3\frac{1}{2}$-proc. $91\frac{3}{4}$ d. Kolej Krakow. Górno-Szląska $82\frac{1}{4}$ d.

Przegląd polityczny.

Depesze telegraficzne.

Paryż 15 listopada. Dzisiejszy *Monitor* podaje wiadomość, że wczoraj wieczór książę Napoleon zgromadził w *Palais Royal* członków jury internacyonalnéj i tych z pomiędzy komissarzy rządowych, którzy najwięcéj przyłożyli się do wystawy. Książę objawił im zadowolenie Cesarza i wręczył im krzyże legii honorowéj. Następnie podaje *Monitor* imiona członków jury ozdobionych tym znakiem honorowym. Z pomiędzy cudzoziemców, dwóch otrzymało krzyże komandorskie, a 8 oficerskie. Między tymi z Austryi p. Hornbostel, z Prus pp. Dechen, Diergardt, Waagen. Kawalerami legii honorowéj mianowani 32, między tymi 7 z Austryi, 4 z Prus. Z komissarzy zagranicznych mianowani 7 oficerami legii honorowéj (z Austryi Burg), 24 kawalerami tego krzyża (z Austryi dwóch). Z jury francuskich mianowani: jeden komandorem, 6 oficerami, 18 kawalerami legii honorowéj. — Następnie ogłasza *Monitor* traktat Francyi z Austryą o wzajemne wydawanie sobie zbrodniarzy. — Wystawa sztuk pięknych pozostanie otwartą do końca listopada. — Książę Cambridge przybył tu i mieszka w Tuilleryach.

Paryż 15 listopada wieczór. Wystawa zamkniętą dziś została. Obrząd ten odbył się wedle przepisanego programu; zaczął się o godzinie 12 w południe, a o 2éj skończył. Mowę którą miał Cesarz na zamknięcie wystawy, przylepiono po południu na giełdzie. Główne jej ustępy brzmią mniéj więcéj następnie: „Europa pomimo wojny zbiegła się tutaj (*accourrue*), wiedziała bowiem, że tylko tym którzy ją wywołali, zagraża, i prowadzoną jest w interesie bezpieczeństwa i niepodległości wszystkich. Wy wszyscy pragniecie pokoju tak jak ja, ale musi on być rzeczywisty, śpieszny i trwały. Aby jednak rychło takowy nastąpił, Europa musi wypowiedzieć zdanie swoje, albowiem bez parcia publicznéj opinii, wojna między mocarstwami grozi przeciągnięciem się; jeżeli natomiast Europa zdecyduje się oświadczyć kto ma słusznie lub niesłusznie, będzie to silnym krokiem do rozstrzygnienia; Europa cywilizująca (*civilisatrice*) zawsze w końcu odniesie zwycięztwo. Powiedźcie waszym ziomkom, że Francya nie żywi bynajmniéj nienawiści. W walce o prawo i sprawiedliwość należy wyraźnie i otwarcie wypowiedzieć życzenia swoje za nami albo przeciw nam; obojętność jest złym rachmistrzem (*calcul*), milczenie jest błędem. Co do nas, będziemy się zbroić na wojnę, a przytém dzieła pokoju daléj prowadzić.“

Paryż 16 listopada. Dzisiejszy *Monitor* ogłasza depeszę otrzymaną od p. Thouvenel posła francuskiego w Konstantynopolu a datowaną 14go t. m. Według téj depeszy Omer pasza sforsował przejście pod Ingur w dniu 5 listopada; Rosyanie byli tam w sile 20,000 żołnierzy. Walka trwała 5 godzin. Omer-pasza idzie na Kutais.

Konstantynopol 15 listopada. Według wiadomości z azyatyckiego teatru wojennego, dnia 6go listopada wojska tureckie pod Omerem paszą sforsowały przejście przez rzekę Anakare czyli Onflour w Georgii; ruch ten wykonały stojąc w głębokiéj wodzie i pod silnym ogniem nieprzyjacielskim. Przejścia tego broniło 16,000 Rosyan. Turcy uderzyli z bagnetem na rosyjską redutę i zdobyli ją mimo silnéj obrony. Wojska rosyjskie cofnęły się w nieporządku straciwszy 5 dział i 7 jaszczyków; pozostawili oni na polu walki 400 poległych, a 40 wzięli Turcy do niewoli. Między poległymi jest 2 oficerów wyższych i około 30 niższych. Strata turecka wynosi 68 poległych i 220 ranionych.

Taż sama depesza z innego źródła brzmi jak następuje:

Konstantynopol 14go listopada. Omer pasza sforsował w dniu 5 t. m. przejście pod Ingur. Siły nieprzyjacielskie składały się z 8000 wojsk lądowych i z 12,000 milicyi z Mingrelii i Gruzyi. Po walce, która 5 godzin trwała z wielką stratą Rosyan, przeszli Turcy Inguł w czterech punktach. Omer pasza idzie na Kutais. (Kutais jest stolicą Mingrelii i leży o 12 do 15 mil od ujścia Rionu i wybrzeży morza Czarnego.)

Gdańsk 15go listopada. Parowiec „Locust“ opuścił 13go Farö na wyspie Gotland i przybył tu dziś. Nic ważnego nie zaszło na Baltyku. Parowiec ten udaje się jutro do Kiel, dokąd od dziś depesze z zatoki finlandzkiéj udawać się będą, gdyż pod Gdańskiem zamarza.

Turyn 15 listop. Buoncompagui wybrany został prezydentem Izby deputowanych 53 głosami na 104 głosujących. Słychać, że Izbom przedłożony ma być projekt puszczenia w obieg biletów skarbowych.

Genua 13 listop. Książe i księżna Montpensier odpłynęli do Hiszpanii.

Ateny 9 listop. Na cześć francuskiego admirała dano u dworu obiad. Sprawa o Knighta (pretensye amerykanina do rządu greckiego P. R. Cz.) załatwioną została umową między rządem greckim a posłem amerykańskim.

Koresp. Austr. pisze, że ponieważ stan zdrowia J. C. W. Arcyks. Ferdynanda Maksymiliana znacznie się polepszył, przeto ustaną depesze telegraficzne podające raporta o Jego rekonwalescencyi.

C. k. minister oświecenia hr. Thun raniony został na polowaniu przez okruch pistonu, który mu wpadł w oko i spawił zapalenie.

Wiadomości z Konstantynopola przez Tryest sięgają do 5go t. m. i prócz znanych zawierają tylko doniesienie, że 1200 żołnierzy z legionu angielsko-niemieckiego przybyło do Stambułu; nadto że Omer pasza nadał godność muszyra Michael-Begowi i Szamilowi. Wojska tureckie posyłane są ciągle z Warny do Suchum-Kale i Batum.

Malta-Times donosi, że Anglia żądać będzie od Persyi wolnego przechodu dla wojska swego z Indyj do Turcyi azyatyckiéj.

Po dziennikach krążą pogłoski o układach między Stanami Zjednoczonemi Ameryki północnéj a Grecyą o odstąpienie rządowi amerykańskiemu wyspy Milo (Melos) na Archipelagu greckim w celu założenia tam stacyi morskiéj. W Atenach rząd amerykański utrzymywać chce stałego ambassadora. Inna pogłoska mówi o nadejściu do Berlina listu Cesarza Aleksandra odnoszącego się do pośredniczenia Prus w sprawie wschodniéj, także o propozycyach pokojowych czynionych przez Rosyę za pośrednictwem rządu amerykańskiego.

Indép. Belge twierdzi, że jen. Canrobert w powrocie ze Sztokolmu odwiedzi Króla Fryderyka duńskiego, i również wręczy mu znaki wielkiego krzyża legii honorowéj.

Rząd szwedzki zawarł umowę z domem Salomona Heinego w Hamburgu o zaciągnięcie 5 mil. tal. szwedzkich banko. Przeznaczenie téj pożyczki ma być na wsparcie nędzy.

Stany W. księstwa Badeńskiego zwołane są na dzień 24 listopada.

Le Nord pisze, że pobyt p. Pfordten w Paryżu tyczył się projektu małżeństwa księcia Napoleona z jedną z księżniczek bawarskich. Widzi nam się, że pogłoskę tę puszcza ten dziennik dla pokrycia prawdziwych pobudek missyi ministra bawarskiego.

Przyjechali od d. 16 do 17 listopada.

HOTEL POLLERA. Selbstherr Karol kupiec z Węgier. Rücker Ernest kupiec ze Lwowa. Gołuski Henryk Dr. med., Graben Józef inżynier z familią z Pragi. Steinhauser Ryszard kupiec z Wiednia.

HOTEL DREZDEŃSKI. Karolina hr. Rejowa wł. dóbr z synem, hr. Ankwiczowa wł. dóbr z Przyborowa. Ludwik Romer wł. dóbr z Krakuszowic.

HOTEL SASKI. Julian Gutowski posiad. dóbr z Galicyi. Konstanty Romer z żoną z Galicyi. Włodzimierz Dąbski z żoną z Galicyi.

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

Kraków 17 listop. Wczoraj jak zwykle w czwartki dowóz zboża na granicę Królestwa Polskiego, był mniejszy niż we wtorek. Ziemniaki i groch natrafiają już na wielkie przy wywozie trudności i tylko na własny użytek wolno co-nieco wziąść ziemniaków z sobą, ale na sprzedaż nie dozwalają, czekając na rozkazy z Warszawy. Ceny zboża nie uległy wcale zmianie i ruch handlowy był takiż sam jak w poniedziałek. Na targu dzisiejszym w Krakowie nie wiele zjawiło się kupujących, ruch był nader słaby, ceny ofiarowane podług ostatnich notowań, ale pokup prawie żaden. Kupujący czekali na spadek cen, a sprzedający są zdania, że jeżeli takowe nie pójdą w górę, w żadnym razie nie spadną. Chodzą nawet na nowo pogłoski o zakazie wywozu żyta z Królestwa Polskiego.

URZĘDOWE.

Kundmachung.

[N. 29,855.] Laut herabgelegten Dekretes des hohen Ministeriums des Innern vom 2ten November 1855 Z. 20,493 ist nach gepflogener Rücksprache mit dem hohen k. k. Justizministerium genehmiget werden, dass die für Galizien giltigen Vorschriften bezüglich der Erbfolge in Bauergütern, nämlich das kaiserliche Patent vom 10. Mai 1787, die Hofdekrete von 31. März 1788, vom 18. Mai 1788 und vom 18. Februar 1790, insofern dieselben mit Rücksicht auf die erfolgte Aufhebung der grundobrigkeitlichen Gerichtsbarkeit und die neue Gerichtsorganisation noch in Kraft bestehen, auch auf das Grossherzogthum Krakau ausgedehnt werden, und vom 29ten September l. J. als dem Tage, an welchem das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch in gesetzliche Kraft getreten ist, in Wirksamkeit zu treten haben.

Vom diesem Zeitpunkte hat sonach im Grossherzogthume Krakau in Ansehung des gesetzlichen Erbrechtes auch bei dem Bauernstande die allgemeinen Erbfolgeordnung mit der Beschränkung einzutreten:

1) dass bei der Theilung zwischen mehrere Kinder das Bauerngut dem ältesten Sohne mit der Verpflichtung, die Miterben zu befriedigen, zuzutheilen ist;
2) dass der überlebende Ehegatte, welcher Miteigenthümer des Bauerngutes ist, das ganze Bauerngut an sich lösen kann;
3) dass Niemand ohne behördliche Bewilligung zugleich zwei bestiftete Bauerngüter besitzen darf, und
4) dass die zu einem Bauerngute gehörigen Stiftgründe ohne politische Bewilligung nicht zerstückt werden dürfen.

Die angeführten Beschränkungen haben nicht nur bei den altbauerlichen sondern auch bei jenen Grunden einzutreten, welche durch die Ruralkommission auf den Staats- und Fondsgütern oder durch die Grundherrschaften auf den Privatgütern von den herrschaftlichen Gründen zu den altbauernlichen Gründen zugetheilt, in Erbpacht vergeben, oder als besondere Bauernwirthschaften errichtet worden sind.

Von der k. k. Landes-Regierung.

Krakau am 8. November 1855.

Obwieszczenie.

Według otrzymanego Rozporządzenia Wysokiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 2 listopada 1855 roku L. 20,493, postanowioném zostało za porozumieniem się z c. k. Ministerstwem Sprawiedliwości, iżby przepisy galicyjskie, obowiązujące w przedmiocie urządzenia spadków posiadłości po zmarłych włościanach pozostających, a mianowicie Patent Cesarski z dnia 10 maja 1787, tudzież dekreta nadworne z dnia 31 marca 1788, 18 maja 1788 i 18 lutego 1790 roku, o ile téż ze względu na zniesienie sądownictwa zwierzchnictw gruntowych i zaprowadzenia nowéj organizacyi sądowéj jeszcze moc obowiązującą mają, na Wielkie Księstwo Krakowskie rozciągnięte były i od dnia 29 września r. b. jako daty uznania za obowiązujący w kraju tutejszym powszechnego cywilnego kodeksu, moc prawa otrzymały.

Od dnia tego zatém mają w Wielkiém Księstwie Krakowskiém pod względem praw spadkowych także i co do włościan powszechne przepisy spadkowe z następnemi ograniczeniami obowiązywać:

1) Przy podziale spadku pomiędzy więcéj dzieci posiadłość włościańska najstarszemu synowi, z obowiązkiem spłacenia współsukcessorów, przydzieloną być ma;
2) pozostający przy życiu małżonek, który był współwłaścicielem posiadłości włościańskiéj, może całą posiadłość tę nabyć przez spłacenie;
3) nikt bez dozwolenia urzędowego dwóch pierwiastkowych posiadłości włościańskich posiadać nie może;
4) grunta, z których pierwiastkowo posiadłość włościańska utworzoną została, bez pozwolenia politycznego nie mogą być dzielone.

Nie tylko grunta starogromadzkie, ale i te, które komisya włościańska w dobrach Rządowych i Instytutowych a nawet właściciele dóbr w dobrach prywatnych z gruntów dworskich do gruntów starogromadzkich przydzielili, w erbpacht oddali, albo z których osobne włościańskie posiadłości potworzyli, podległe są powyżéj przywiedzioném ograniczeniom.

Z c. k. Rządu krajowego.

Kraków dnia 8 listopada 1855. (1456)

Konkurs-Ausschreibung.

[N. 103.] In Folge Erlasses des hohen Ministeriums des Inneren vom 22. Oktober l. J. Z. 10994 wird zur Wiederbesetzung der in diesem Verwaltungs-Gebiethe in Erledigung gekommenen Bezirksamts-Vorstehersstelle in Grybow Sandecer Kreises mit dem Gehalte von 1000 fl. und dem Vorrückungsrechte in die höhere Gehaltsstufe von 1100 fl. und 1200 fl. nebst Natural-Quartier oder dem Relutum von 200 fl., dann für die erledigten Bezirksamts-Adjunktenstelle in Bochnia mit dem Gehalte von 700 fl. und dem Vorrückungsrechte in 800 fl., endlich für die erledigten Bezirksamts-Aktuarstellen in Alt-Sandez, Sandezer Kreises, Wiśnicz und Radlow Bochniaer Kreises, Krosno Jasloer Kreises, Rozwadow Rzeszower Kreises, Krzeszowice Krakauer Kreises, und in Wadowice, gleichnamigen Kreises, mit dem Gehalte von 400 fl. und dem Vorrückungsrechte in die höhere Gehaltsstuffe von 500 fl. wird der Conkurs bis Ende November 1855 ausgeschrieben.

Bewerber um eine dieser Stellen haben ihre gehörig instruirten Gesuche mittelst ihrer vorgesetzten Behörde, und wenn sie noch nicht in öffentlichen Diensten stehen, mittelst der Kreisbehörde ihres Wohnbezirkes u. z. für die Bezirks-Vorstehers- und Adjunktenstelle an diese Landes-Regierung, und für die Aktuarstellen an die betreffende Kreis-Behörde zu überreichen, und sich:

a) über das Alter, Stand und Religion,
b) über die zurückgelegten juridischen Studien,
c) die Kenntniss der deutchen und polnischen, oder einer andern slavischen Sprache,
d) über das tadellose politische und moralische Betragen, und
e) über die Fähigkeiten, bisherige Verwendung und Dienstleistung auszuweisen.

Von der k. k. Ständigen Commission für Personal-Angelegenheiten der gemischten Bezirks-Aemter.

Krakau am 1. November 1855. (1442-1-3)

Kundmachung.

[N. 36,305.] Über Anregung des hohen k. k. Landespräsidiums hat der Magistrat der k. k. Landeshauptstadt Krakau unterstützt durch die von mehreren Gliedern des Bürgerausschusses hochherzig zur Disposizion gestellten Privat-Geldmittel Steinkohlen aus preussischen Gruben angekauft, um dem Mangel an Feuerungs-Material im bevorstehenden Winter zu begegnen, und diesen wichtigen Artikel besonders der ärmeren Einwohnerklasse in kleineren Parthien und um erschwingliche Preise zugänglich zu machen.

Die k. k. Betriebs-Direkzion der östlichen Staatsbahn, welche mit der rühmlichsten Bereitwilligkeit das Unternehmen förderte, hat durch miethweise Uiberlassung eines ihrer drei am Bahnhofe gelegenen Schopfen die Kommune in den Besitz eines bequemen Niederlags- und Verschleiss-Lokals gesetzt.

Der Verschleiss der Kohlen beginnt mit dem 19. November l. J. — Der Preis 1 n. ö. Zentners dieses Feuerungsstoffes wurde auf 23. Kreuzer in K.-Mze festgegesetzt und es können Quantitäten von $^1/_2$ bis 10 Zentner unmittelbar bei dem Verschleisser bezahlt, grössere Mengen aber nur über besondere Anweisungen des Magistrats und Einzahlung der entfallenden Gebühr bei der Stadtkassa bezogen werden.

Kohlenhändler und Spekulanten mit Brenn-Materialien sind gänzlich ausgeschlossen.

Krakau am 13. November 1855.

Obwieszczenie.

Postępując w duchu życzenia Wysokiego c. k. Rządu krajowego Magistrat c. k. główn. miasta Krakowa wsparty udzielonemi wspaniałomyślnie przez więcéj członków Wydziału Miejskiego do dyspozycyi kwotami pieniężnemi, zakupił z kopalń pruskich węgle kamienne, a to tak celem zapobieżenia niedostatkowi opału przy zbliżającéj się zimie, jako też ułatwienia nabycia tego ważnego artykułu w małych ilościach i po cenach umiarkowanych mieszkańcom osobliwie biedniejszéj klassy.

Dyrekcya c. k. kolei żelaznéj, która swą chwalebną współdziałalnością przedsiębiorstwo to popierała, udzieliła Gminie wygodny lokal na skład i sprzedaż węgla przez wynajęcie jednéj z trzech szop obok dworca kolei żelaznéj znajdujących się.

Sprzedaż węgla rozpocznie się z dniem 19 listopada r. b. Cena jednego centnara wagi niższo austryackiéj ustanawia się na 23 krajcarów m. k.

Ilość od pół do dziesięciu centnarów może u urzędnika delegowanego bezpośrednio być zakupywaną. Większe partye za poprzedniem wydaniem assygnacyi z Magistratu po opłaceniu przypadającéj należytości w kassie Miejskiéj wydawane będą.

Handlujący węglem i spekulanci wyłączają się zupełnie od korzystania z niniejszego dobrodziejstwa.

Kraków d. 13 listopada 1855 r. (1468-1-3)

Lizitations-Kundmachung.

[N. 35982.] Vom Magistrate der k. Haupstadt Krakau wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass zur Sicherstellung der Haferlieferung für die städtischen Bespannungen auf die Zeit bis Ende Oktober 1856 am 26ten November 1855 im Magistratsgebäude beim IV. Departement um 10 Uhr Vormittags eine Versteigerung abgehalten werden wird. Der Ausrufspreis beträgt: für 1 Koretz Hafer 5 fl. $2^1/_2$ kr. CMze. Das Vadium beträgt: 150 fl. CMze. Schriftliche Offerten werden auch angenommen. Die Lizitazionsbedingnisse können im Bureau des IV. Magistrats Departement eingesehen werden.

Krakau am 13. November 1855.

Ogłoszenie licytacyi.

Magistrat król. głównego miasta Krakowa podaje do powszechnéj wiadomości, iż celem zabezpieczenia dostawy owsa dla koni pociągów miejskich na czas do ostatniego października 1856 odbędzie się w dniu 26 listopada 1855 w gmachu Magistratu w biórze IV. departamentu o godzinie 10 przed południem publiczna licytacya. Na pierwsze wywołanie ustanawia się cena w kwocie 5 złr. $2^1/_2$ kr. m. k. za jeden korzec owsa. Vadium wynosi 150 złr. m. k. Deklaracye piśmienne także będą przyjmowane. Warunki licytacyi mogą być przejrzanemi w biórze IV. departamentu Magistratu.

Kraków d. 13 listopada 1855. (1466-1-3)

Kundmachung.

Von Seite der k. k. 3ten Kriegsbrücken-Bespannung des 1ten Pionier-Bataillons werden am 20. d. Mts 11 Uhr Vorm. am hiesigen Kastellplatze 3 Stück k. k. Dienstpferde im Lizitationswege den Meistbiethenden verkauft werden. — Krakau am 16. November 1855.

(1471) *Paul Totti* k. k. Lieutenant.

Lizitations-Ankündigung.

Von Seite der Lemberger k. k. Genie-Direction wird hiermit zur öffentlichen Kenntniss gebracht, dass über die erforderlichen Materialien für den Bau des Allerhöchst genehmigten Provinzial-Invalidenhauses zu Lemberg am 18ten Dezember 1855 Vormittag um 10 Uhr eine Licitations-Verhandlung mittelst schriftlichen Offerten in der k. k. Fortifications-Bau-Rechnungskanzlei (Sixtusken-Gasse Haus N. $650^2/_4$ im 2ten Stocke) abgehalten werden wird.

Der Bedarf dieser Materialien besteht beiläufig in:

890 Kubikklafter Schichtensteine,
445 dtto Bruchsteine,
7550000 Stück roth gebrannten Mauerziegeln $11^1/_2$" lang, $5^1/_2$" breit, $2^1/_2$" dick.
1220000 Stück weiss gebrannten Mauerziegeln $11^1/_2$" lg, $5^1/_2$ breit, $2^1/_2$" dick.
110000 Kubikschuh abgelöschten Kalk.
242000 detto Mauersand.
961 detto hidraulischen Kalk.
50000 detto Quaderstücke nach verschiedenen Ausmassen aus dem Polaner, oder einem anderen entsprechenden Steinbruche.
3740 Kurrentschuh $^6/_{15}$"ge Steigenstuffen aus hartem Wodniker oder Huczisker Kalkstein.
39600 Quadratfuss 4" dicke rein abgearbeitete Steinplatten aus Huczisker oder Wodniker Stein.
250 Kurrentklafter $^7/_8$"ges 4 kantig behautes Eichenholz.
2745 Kurentklafter $^4/_5$"ges eichenes Polsterholz.
1200 " $^7/_8$"–$^8/_9$"ges 4 kantiges weiches Holz.
4120 " $^5/_6$"–$^6/_7$"ges detto detto
2000 " 6"—8"ges rundes detto
9000 " $1^1/_2$" dicke 12" breite weiche Bretter zu Fussböden und Sturzböden.
8000 " 1" dicke 12" breite weiche Bretter zu Fussböden und Sturzböden.
23700 Pfund Schmiedeisen zu Mauerschliessen sammt Durchschüben.

Dann in dem nothwendigen, Gerüstholze und Gerüstbrettern.

Diejenigen, welche an dieser Lieferung Theil nehmen wollen, haben die bezüglichen Offerte gesiegelt, mit dem klassenmässigen 15 kr. Stempel und dem ortsobrigkeitlichen Zeugnisse über die Fähigkeit und Vorlässlichkeit zu einer solchen Lieferung versehen, bis längstens 18ten Dezember 1855 Vormittag 10 Uhr an die in obiger Fortifikations-Rechnungs-Kanzlei an diesem Tage versammelte Commission zu übergeben. Das Vadium, welches 5 Prozente des Lieferungsbetrages zu enthalten hat, muss dem obigen Offerte entweder im Baaren oder in StaatsPapieren beigelegt werden. Ohne den Erlag dieses Vadiums, kann das Offert nicht berücksichtiget werden.

Dieses Vadium ist nach erfolgter Bestätigung der Bestbothe sogleich von dem betreffenden Ersteher auf das doppelte zu ergänzen, und dient als Caution für die eingegangenen Verbindlichkeiten.

Was endlich die Qualität der einzuliefernden Materialien für diesen im nächsten Frühjahre beginnenden Bau, so wie die Lieferungs-Termine und die näheren Licitations-Bedingnisse anbelangt, so kann die Auskunft hierüber in den gewöhnlichen Amtsstunden bei der k. k. Genie-Direction eingehohlt werden.

Nachtrags-Offerte werden unter keinerlei Vorwand angenommen werden.

Lemberg am 6. November 1855. (1463-1-3)

(1444) Konkurs-Kundmachung. (1-3)

[N. 19643.] Zur Besetzung des bei dem k. k. Bezirksamte in Neumarkt erledigten Postens eines Bezirksamtskanzellisten mit dem jährlichen Gehalte von 400 fl. CMze wird hiemit der Konkurs ausgeschriehen.

Bewerber um diesen Posten haben ihre gehörig instruirten Gesuche bei der Sandezer k. k. Kreisbehörde mittelst ihrer vorgesetzten Behörde und wenn sie noch nicht im öffentlichen Dienste stehen mittelst der Kreisbehörde ihres Wohnortes bis 25. November l. J. einzusenden und sich über ihren Geburtsort, Alter, Stand und Religion, über die zurückgelegten Studien, Kenntniss der deutschen und polnischen Sprache, über ihr tadelloses moralisches Betragen, Fähigkeiten, bisherige Verwendung und Dienst in der Art nachzuweisen, dass darin keine Periode übergangen werde, endlich haben sie anzugeben, ob und in welchem Grade sie mit den Beamten des k. k. Bezirksamtes in Alt-Sandec verwandt oder verschwägert sind. — Von der k. k. Kreisbehörde.

Sandez am 6. November 1855.

(1449) Kundmachung (1-3)

[N. 15,156.] Behufs der Sicherstellung der Strassen-Conservations-Baulichkeiten pro 1855 im Bochniaer Strassenbaubezirke, wird eine abermalige Akkordverhandlung am 12. Dezember d. J. zu Podgórze, am 17. Dezember 1855 zu Bochnia und am 27. Dezember 1855 zu Wojnicz um 10 Uhr Vormittags abgehalten werden.

Der Fiskalpreis aller Erfordernisse beträgt 9176 fl. 52 kr. CMze. Die anderen Lieferungsbedingnisse werden bei der Verhandlung kundgemacht werden.

Alle Unternehmungslustige werden eingeladen zu dieser Verhandlung zu erscheinen.

Von der k. k. Kreisbehörde.

Bochnia am 3. November 1855.

Licitations-Ankündigung.

[N. 7409.] Von Seite der k. k. Cameral-Bezirks-Verwaltung in Bochnia wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass zur Verpachtung sämmtlicher im Bochniaer Kreise gelegenen 10 Aerarial Weg- und Brückenmauth-Stationen für das v. J. 1856 allein, oder für die beiden v. Jahre 1856 und 1857 unter denselben Bedingnissen, welche in der gedruckten Lizitations-Ankündigung der h. k. k. galiz. Finanz-Landes-Direktion Lemberg dtto 16. Juli 1855 Nr. 29,733 enthalten sind, hieramts eine neuerliche Lizitazion und zwar: Donnerstag am 22ten November 1855 Vormittags auf alle 10 Mautsstationen abgesondert, und am Nachmittage auf dieselben Nationen in concreto abgehalten werden wird. Zugleich wird bestimmt, dass die Ausbiethung des Pachtobjectes für das ganze l. J. 1856 stattfinde, dem Bestbiether und Ersteher desselben hingegen der angebothene und angenommenne jährlicher Pachtschilling von dem Tage der Uibername des Pachts-Objekts im Laufe des v. J. 1856 angefangen pro rata temporis und zwar zu gleichen Theilen nach 12 Monaten berechnet werden wird.

Schriftliche Anbothe können bis zum Tage der Lizitation selbst bis zum Abschlusse der mündlichen Versteigerung bei der Kommission angebracht werden.

Von der k. k. Kameral-Bezirks-Verwaltung.

Bochnia den 8. November 1855. (1460-1-3)

(1458) Kundmachung (1-3)

[N. 15,680.] Zur Besetzung der bei dem k. k. Bezirksamte in Pilzno Tarnower Kreises erledigten Aktuarsstelle mit dem Jahresgehalte von 400 Gulden CMze wird hiemit der Konkurs ausgeschrieben.

Bewerber um diese Stelle haben ihre gehörig instruirten Gesuche bei der Tarnower k. k. Kreisbehörde mittelst ihrer vorgesetzten Behörde, und wenn sie noch nicht in öffentlichen Diensten stehen, mittelst der Kreisbehörde ihres Wohnbezirkes längstens vier Wochen nach der dritten Einschaltung des Konkurses in der Zeitschrift Czas einzusenden; und sich über ihren Geburtsort, Alter, Stand und Religion, über die Zurückgelegten Studien, über die Kenntniss der deutschen und polnischen Sprache, über ihr tadelloses moralisches Betragen, ihre Fähigkeiten, bisherige Verwendung und Dienstleistung auszuweisen, und letztere so nachzuweisen, dass darin keine Periode übergangen werde. Auch haben sie anzugeben, ob und in welchem Grade sie mit den Beamten des obbezeichneten Amtes verwandt, oder verschwägert sind.

Von der k. k. Kreisbehörde.

Tarnow den 4. November 1865.

Edict.

[Z. 2997 et 3108.] Von dem k. k. Comitatsgerichte Neutra wird hiemit bekannt gemacht, dass der Coloman Szabó fälschlich Franz Borsicsky 40—50 Jahre alt, der sich zuletzt in Nagy-Sáro Levaer Bezirks aufgehalten hat, dann der gewesene Baromlaker Notär und Schullehrer Josef Zsoldanyi, geboren in Bori, am 15. Februar 1831 — der sich zuletzt in Szódo und Nagy-Sáro Levaer Bezirks aufgehalten hat, in der am 28. September l. J. abgehaltenen Strafgerichts-Sitzung, wegen des am 16. Februar l. J. Abends bei Neutra in Gesellschaft begangenen Kaubanfalles auf die Cariol-Post, wobei der Baarbetrag pr. 1921 fl. $21^1/_2$ kr. CMze geraubt wurde, nach §§. 190, 192 et 194 St. G. B., über die gegen sie diessbezüglich abgeführte Untersuchung zu Folge staatsanwaltschaftlicher Anträge vom 18. September l. J. Z. 721 in Anklagestand versetzt wurden.

Es werden daher die des Postraubes angeklagten Coloman Szabo, fälschlich Franz Borsicsky und Josef Zsoldanyi, im Sinne des §. 386 St. P. O. vor dieses k. k. Comitatsgericht mit dem Beisatze vorgeladen, dass falls sich dieselben bis zum **28. *Dezember* 1855** nicht hieramts stellen sollten, das Verfahren und das Erkenntniss gegen sie in ihrer Abwesenheit erfolgen werde.

Neutra, am 28. September 1855.

(1316-2-3) *A. Postelt* mp. (L. S.) *Glaeser* mp.

Do numeru dzisiejszego dołącza się Dodatek.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE.

Dzień	Godzina	Wys. bar. w lin. par. przy 0° Reaum.	Stan ciep. podług Reaumura	Wilgotn. powietrza względna	Kierunek i natężenie wiatru	Stan nieba	Zjawiska napowietrzne	Zmiana ciepła w ciągu dnia od	do
16	2	333"'67	+ 0° 6	81 0	wpn. wschod. słaby	pochmurno	mgła	— 0°4	+ 2°7
"	10	333 96	— 0 2	84 3	pn. wschodni średni	"	"		
17	6	334 06	— 1 0	89 1	wschodni słaby	"	"		

Dodatek do Nru 263 Dziennika „CZAS.“

(1450) **Konkurs-Ausschreibung.** (1-3)

[N. 615.] In Folge Ermächtigung der h. k. k. Obersten-Rechnungs-Kontrollsbehörde vom 17. Oktober 1855 Z. $\frac{7270}{942}$ wird zur Gewinnung von tauglichen Praktikanten für die Krakauer k. k. Statsbuchhaltung der Konkurs unter nachfolgenden für die Bewerber zur Richtschnur aufgeführten Bedingungen ausgeschrieben:

Zur Erlangung einer solchen Praktikantenstelle sind nach der ursprünglichen Bestimmungen in der Regel nur diejenigen Bewerber geeignet, welche die philosophischen oder die Studien des Obergimnasiums vollständig zurückgelegt haben, oder über noch höhere Studien sich ausweisen.

Seine k. k. Apostolische Majestät haben jedoch mit a. h. Entschliessung vom 9ten März 1851 des bestandenen k. k. General-Rechnungs-Direktorium zu ermächtigen geruht, bei der Aufnahme von Buchhaltungs-Praktikanten von der bisher bestandenen Bedingung des Besitzes der philosophischen Studien oder der Studien des Obergimnasiums in gewissen Fällen absehen zu dürfen.

Diesemnach haben bei dem vorliegenden Konkurse folgende Bestimmungen für die Bewerber zu gelten:

1) Ein Vorzug in der Aufnahme wird bei sonst gleichen Eigenschaften derjenigen Bewerber eingeräumt, die sich über die vollständige Zurücklegung der philosophischen oder der Studien des Obergimnasiums ausweisen.
2) Jeder Bewerber hat sich bei einer Buchhaltung einer Prüfung aus der Arithmetik und dem schriftlichen Aufsatze, dann der erforderlichen Sprachkenntnisse zu unterwerfen, von deren Erfolge die Aufnahme zur Praxis abhängt. Ausnahmen finden nur in jenen Fällen statt, wo ein Bewerber schon bei anderen Behörden, eine seine Eignung bewährende Prüfung abgelegt hat und sich befriedigend darüber ausweiset.
3) Bewerber, welche die philosophische oder die Studien des Obergymnasiums nicht vollendet haben, oder sich nicht mit befriedigenden Zeugnissen darüber ausweisen, werden zu der im vorausgegangenen Absatze erwähnten Prüfung nur dann zugelassen werden, wenn sie das 18te Lebensjahr zurückgelegt, wenn sie ferner zum wenigsten die 6 ersten Gymnasial-Jahrgange, oder die Studienjahrgänge in einer höhere Militärerziehungsanstalt befriedigend vollendet, und wenn sie endlich seit Vollendung der eben erwähnten Studien, einige Zeit in einem für den Buchhaltungsdienst einigermassen vorbereitenden öffentlichen oder Privatdienste zugebracht haben.
4) Bezüglich der Zeitperiode die ein mit dem Studien des Ober-Gimnasiums nicht ausgerüsteter oder nicht vollständig ausgerüsteter Bewerber in einem vorbereitenden öffentlichen oder Privatdienste gestanden sein soll, wird als Regel festgehalten, dass eine solche Diensteszeit zum wenigsten die fehlenden Semester des Obergimnasiums zu umfassen hat.
5) Hinsichtlich der, als eine Vorbereitung für den Buchhultungsdienst anzunehmenden Art der Dienstleistung, wird über den Mangel der vollendeten Studien des Obergimnasiums, nur dann hinausgegangen, wo sich über die nach den Studien zurückgelegte Dinstesverwendung, bezüglich der Sitten, der Befähigung und des Fleisses durch sehr vortheilhafte glaubwürdige Zeugnisse ausgewiesen wird.
6) Es versteht sich, dass in Fällen, wo Bewerber statt der Lehrkurse des Obergimuasiums, andere für den Buchhaltungsdienst brauchbare Studien, wie z. B. technische Lehrkurse, an politechnischen Instituten zurückgelegt haben, diese bei ganzbefriedigenden Prüfungserfolge, angemessen werden in Rechnung genommen werden.
7) Zum Beweise der vollendeten Studien des Obergimnasiums sind entweder für sämmtliche Semester mit Einschluss des letzten, die Prüfungszeugnisse, oder es ist das Zeugniss über die bestandene Maturitäts-Prüfung beizubringen.

   Ein reprobirendes Maturitätszeugniss, schlisst in der Regel, von unmittelbarer Aufnahme in die Buchhaltungs-Praxis aus.
8) Jene Praktikanten, die an einem Orte, wo eine Lehrkanzel für die Verrechnungskunde (Staatsrechnungswissenschaft) besteht, in die Dienstleistung aufgenommen werden, sind wenn ihnen dieses Studium fehlt, verpflichtet dasselbe während der Praxis nachzutragen, und sich darüber mit einem autentischen Prüfungszeugnisse auszuweisen, widrigens sie auf eine besoldete Anstellung nicht rechnen können.

Die Bewerber haben ihre nach den vorangelassenen Bestimmungen verfassten und dokumentirten, mit einem 30 kr. Stämpel versehenen Gesuche nach Beschaffenheit, entweder unmittelbar, oder im Wege ihrer vorgesetzten Aemter an den Vorstand der Krakauer k. k. Staatsbuchhaltung zur weiteren Vorlage an die k. k. Oberste Rechnungs-Kontrolsbehörde zu leisten, und darin anzugeben, ob sie sich in Krakau oder in Lemberg der im 2ten Punkte vorgeschriebenen Prüfung zu unterziehen wünschen; endlich diesen Gesuchen die Nachweisung ihrer berufsmässigen Vergangenheit im gehörigen Zusammenhange, so wie den vorgezeichneten auf einem 30 kr. Stempelbogen ausgefertigten legalisirten Sustentations-Revers, und die Bestätigung, dass sie mit keinem ihren dienstlichen Beruf behindernden körperlichen Gebrechen behaftet sind, beizuschlissen, und in den Gesuchen auch anzuführen in wie fern sie mit einem oder dem anderen Beamten der Krakauer Staatsbuchhaltung verwandt oder verschwägert sind.

Von dem Vorstande der k. k. Staatsbuchhaltung.

Krakau am 8. November 1855.

Wilhelm Weigel k. k. Staatsbuchhalter.

Rozpisanie konkursu.

Na mocy upoważnienia wysokiéj c. k. Najwyższéj Władzy kontrolnéj rachunkowéj z dnia 17 października 1855 L. $\frac{7270}{942}$ zozpisuje się w celu uzyskania zdatnych praktykantów dla c. k. buchalteryi krajowéj w Krakowie pod następującemi, kompetentom za prawidło służyć mającemi warunkami konkurs:

Do uzyskania takiéj posady praktykanta są podług pierwotnych postanowień tylko ci kompetenci usposobieni, którzy ukończyli zupełnie studya filozoficzne lub całe gymnazyum wyższe, lub którzy wykażą się ze skończonych jeszcze wyższych szkół.

Jego c. k. apostolska Mość raczył jednakże Najwyższém postanowieniem z dnia 9 marca 1851 byłą dyrekcyą jeneralną rachunkowości upoważnić, aby takowa przy przyjmowaniu praktykantów buchalterycznych w pewnych przypadkach na warunek do owego czasu istniejący, posiadania studyów filozoficznych lub studyów gymnazyum wyższego nie zważała.

Podług tego mają przy niniejszym konkursie następujące postanowienia dla kompetentów swą ważność:

1) Pierwszeństwo przy przyjmowaniu daném będzie przy równych zresztą kwalifikacych tym kompetentom, którzy wykażą się ze skończonych zupełnie szkół filozoficznych lub wyższego gymnazyum.
2) Każdy kompetent ma się poddać egzaminowi buchalterycznemu z arytmetyki i z piśmiennego wyrażenia się, daléj z potrzebnych umiejętności języków, od którego dobrego złożenia przyjęcie do praktyki zawisło; wyjątki tam tylko miejsce mieć mogą, gdzie ubiegający się już przy innéj władzy złożył examin świadczący o jego uzdolnieniu, i jest w stanie zadowalniająco z tego się wykazać.
3) Kompetenci, którzy nie ukończyli nauk filozoficznych lub wyższego gymnazyum, lub nie są w stanie wykazać się z tego zadowalniającemi świadectwami, zostaną do examinu w poprzedzającym ustępie wspomnionego wtedy tylko przypuszczeni, jeżeli ukończyli 18 rok życia, jeżeli daléj skończyli zadowalniająco przynajmniéj pierwsze sześć klas gymnazyalnych lub kursa szkolne oddziału handlowego na jednym z zakładów politechnicznych, lub sześć kursów rocznych w wyższym jakim zakładzie wojskowym wychowania, i jeżeli wreszcie po skończeniu wspomnionych dopiero szkół przepędzili jakiś czas w służbie publicznéj lub prywatnéj, do służby buchalterycznéj pod pewnemi względami przygotowawczéj.
4) Co się tyczy okresu czasu, przez jaki kompetent wcale albo téż nie w zupełności odbywszy nauki wyższego gymnazyum, w służbie przygotowawczéj publicznéj lub prywatnéj zostawać musiał, ustanawia się za regułę, że taki czas służby przynajmniéj brakujące kursa wyższego gymnazyum w sobie obejmować winien.
5) Co się tyczy rodzaju służby, który za przygotowanie do służby buchalterycznéj uważany być ma, wtenczas tylko na brak ukończonych szkół wyższego gymnazyum zważać się nie będzie, jeżeli kompetent wykaże się ze służby po ukończonych naukach szkolnych odbytéj co do obyczajów, uzdolnienia i pilności nader korzystnemi i wiarogodnemi świadectwami.
6) Rozumie się, że w przypadkach, gdzie kompetenci zamiast kursów szkolnych gymnazyum wyższego inne dla służby buchalterycznéj przydatne szkoły n. p. kursa techniczne na zakładach politechnicznych ukończyli, takowe im przy zupełnie zadowalniającém złożeniu examinu stósownie policzone będą.
7) Na dowód ukończonych szkół wyższego gymnazyum mają być albo świadectwa szkolne ze wszystkich półroczów włącznie ostatniego, lub świadectwo ze złożonego examinu dojrzałości przedłożone.

   Świadectwo dojrzałości, dające dowód o niezdatności kompetenta, wyłącza tegoż w regule od przyjęcia bezpośredniego do praktyki buchalterycznéj.
8) Praktykanci, którzy w miejscu, gdzie istnieje katedra nauczycielska dla umiejętności prowadzenia rachunków rządowych, do służby przyjętymi zostaną, obowiązani są, jeżeli nauki téj im brakuje, takową podczas praktyki dopełnić i wykazać się z tego autentyczném świadectwem examinacyjném; w przeciwnym razie nie mogą rachować na posadę płatną.

Kompetenci mają swe podania na stęplu 30 krajcarowym podług powyżéj przytoczonych ustanowień ułożone i dowodami poparte, podług okoliczności albo bezpośrednio lub w drodze przełożonych urzędów do przełożonego buchalteryi krajowéj w Krakowie w celu dalszego przedłożenia c. k. najwyższéj Władzy kontrolnéj rachunkowéj stylizować i w tychże przytoczyć, czyli życzą sobie w Krakowie lub we Lwowie poddać się examinowi pod 2) wspomnionemu, przyczém dołączyć mają udowodnienie swéj powołaniu odpowiedniéj przeszłości w należytym związku, jak niemniéj przepisany na 30 krajcarowym stęplu wydany legalizowany rewers sustentacyjny i potwierdzenie, że żadną w ich służbowém powołaniu przeszkadzającą ułomnością nie są obarczeni — wreszcie w podaniach swych przytoczyć, o ile z którym z urzędników buchalteryi krakowskiéj spokrewnieni lub spowinowaceni są.

Od przełożonego c. k. Buchalteryi.

Kraków dnia 8 listopada 1855 r.

Wilhelm Weigel m. p.
c. k. buchalter krajowy.

(1446) **Kundmachung.** (1)

[Z. 15,764.] Von Seite der k. k. Kreisbehörde wird hiemit bekannt gemacht, dass am 16 d. Monats um 9 Uhr früh in der Amtskanzelei einige alte Möbel und sonstige Einrichtungsstücke alte Bettwäsche und Kochgeschiere gegen gleich baare Bezahlung öffentlich versteigert werden.

K. k. Kreisbehörde.

Krakau am 9. November 1855.

ARMY RAZORS

(Brzytwy prawdziwe angielskie)

wyrobu **Johna Heiffor w Sheffield,** które się przez swoją nadzwyczajną dobroć i taniość od wszystkich podobnych wyrobów odznaczają, są do nabycia w Krakowie w handlu **Karola Herrmann.**

Ceny: 1 sztuka Army Razors bez pudełka złr. - kr. 52½
1 sztuka Army Razors z pudełkiem . . . . złr. - kr. 55
2 sztuki w jedném pudełku . . . . . . złr. 2 kr. 15
2 sztuki Army Razors w jedném pudełku . . złr. 4 kr. 30
7 sztuk w jedém pudełku z jednym trzonkiem złr. 9 kr. 30
1 sztuka dento-szlifowana bez pudełka . . złr. 1 kr. 15

Srebrnym i złotym Medalem uwieńczone na wystawie paryzkiéj, PATE PECTORALE

Goldene Medaille 1845 — **Pate Pectorale** von Apotheker **George** in Epinal — Silberne Medaille 1843

wynalazku Pana **GEORGE** członka korespundującego akademii przemysłu francuzkiego, współczłonka Towarzystwa Umiejętności fizycznych i chemicznych w Paryżu, aptekarza w Epinal, które niemając nic wspólnego z lekami przez szarlatanów zachwalanemi a zdrowiu rzeczywiście szkodliwemi, jakto są cukierki z ziół, etc., uznane zostały przez lekarską radę francuzką za najskuteczniejszy środek na wszelkie słabości piersiowe jako to: grypę, duszność, kaszel, katar chrypkę itp. sprzedaje się pudełko po 40 kr. m. k. w głównym składzie na Królestwo Polskie, Galicyą i W. Ks. Krakowskie u *Karola Herrmann* w Krakowie.

VINAIGRE AROMATIQUE *de Jean Vincent Bully à Paris.* — Ocet aromatyczny wynaleziony przez Jana Wincentego Bully na wystawie paryskiéj 1849 roku dla swéj skuteczności zalecony, a na wielkiéj wystawie w Londynie 1851 r. nagrodą oznaczony, służy jako środek do podwyższenia i zachowania wdzięków piękności zaprawiając kilku kroplami wodę do mycia, zapobiega trądom, gorączkowéj ospie, liszajom i piegom, wzmacniając bowiem skórę, dodaje jéj naturalnéj świeżości i połysku, niemniéj uspakaja palenie po goleniu, jest niezbędny damom przy toalecie, dla swych własności hygienicznych, jest wielce przydatnym do kąpiel, wzmacniając i łagodząc ważne funkcye skóry, a ożywiając system muskularny; przywraca siły całemu organizmowi. Z równym skutkiem używa się także octu tego do płukania ust dla zapobieżenia cuchnieniu, nadania zębom białości i wzmocnienia dziąseł. Nacierania tym octem bez wody łagodzą wszelkie reumatyczne boleści, balsamicznym zapachem orzeźwiają mózg, uśmierzają ból głowy, a zwilżając oczy, wzmacniają powieki; *nakoniec kropienie tym octem oczyszcza zepsute powietrze i chroni od chorób epidemicznych np. cholery i każdéj zarazy.*

1 Flakonik wraz z opisem do używania kosztuje 1 złr. 45 kr.

Główny skład na całą Austryacką Monarchią, utrzymuje **Karol Hermann** w Krakowie.

Jan Wincenty Bully w Paryżu.

WODA BERGERA czyli „PŁYN ZMIENNY“

do farbowania włosów, wąsów i faworytów w różnych odcieniach

Skład główny u LEONA PELLERAY w Paryżu.

M. Berger ma się za szczęśliwego, że jest pierwszym i zawsze jeszcze jedynym, który odkrył tajemnicę wynalazku wody tak skutecznéj, że za jéj używaniem oprócz farbowania, włosy gęściéj i prędzéj odrastają — nie dziw przeto, że mnóstwo naśladowców starało się wynalazek ten nietylko sobie przywłaszczyć, ale nadto usiłowali publiczność oszukiwać podrabianiem tego płynu, gdzie tytuł, oprawa flaszki, kolor wody, wszystko zewnętrznie naśladowaném było. Dla zapobieżenia tym fałszowaniom zwraca się uwagę Publiczności na podpis wynalazcy, znajdujący się na etykietach pudełek, flaszek i na opisach. ☞ Skład główny tegoż płynu na całą austryacką monarchią znajduje się u *Karola Herrmanna* w Krakowie. — **Cena** jednego pudełka wraz z dwiema szczoteczkami i przepisem do użycia 4 złr. m. k. — Opis się także dostarcza gratis.

Leon Pelleray, 17. Rue Croix-des-Petits-Champs à Paris.

Główny Skład HERBATY prawdziwéj rosyjsko-chińskiéj

karawanami sprowadzanéj w paczkach ¼ funtowych oplombowanych, 4/4 funtowe paczki herbaty czarnéj z kwiatem na rubli sr.: 1½, 2, 2¾, 3, 4, 6, 8, złr. 3, 3¾ 4½, 5½, 7, 12, 15, 4/4 funta herbaty żółt. rsr. 5, 6, czyli złr. 10, 12, oprócz tego herbata w kulach, za kulę złr. 2, w formie cegły za 1 funt złr. 2 — znajduje się u *Karola Herrmanna* w Krakowie. Wieloletnie stosunki handlowe z Rosyą postawiły mię w możności zaopatrywania mojego składu ciągle w dobór najlepszéj herbaty rosyjsko-chińskiéj karawanami sprowadzanéj.

Wszelkie przezemnie dostarczane gatunki herbaty karawanowéj są szczególniejszéj dobroci i należą do najprzedniejszych, które starannie zapakowane, zachowują w przewozie swoje pierwotne własności, nie tracąc nic ze swéj ożywczéj naturalnéj mocy, nieosłabiając nerwów bynajmniéj — pod czas gdy inne gatunki herbaty sprowadzane morzem, pod wpływem powietrza i wilgoci morskiéj zostają pozbawione tych zalet, mianowicie delikatnego smaku aromatycznego. Tak zwietrzałéj herbacie nadają sztuczny zapach kwiatem Olea fragrans Vhl. itp. z wielkim atoli ludzkiego zdrowia uszczerbkiem, gdyż surogat ten działając mocno na nerwy, sprawia drażliwym osobom bezsenne nocy, drzenie członków, a co najgorsza, osłabia żołądek. Gdy jednak z różnych stron, mianowicie z Brodów mnóstwo pośledniéj herbaty z Anglii na stały ląd, a następnie w kraje c. k. austryackie i inne wprowadzanéj mają podrabiane etykiety i są na sposób ruski oplombowane uchodząc za prawdziwą rosyjsko-chińską herbatę, widzę się przeto spowodowanym ostrzedz kupujących, donosząc, iż przezemnie sprowadzana herbata przychodzi wprost z Rosyi już moją firmą opatrzona i oplombowana w ¼-funtowych paczkach, o czém każden kupujący przekonać się może, wziąwszy z mojéj najlepszéj herbaty 1 funt za złr. 3, a gdzieindziéj także 1 funt za złr. 7 do 12 i niech w równych częściach każdą z osobna, w jednakowéj ilości wody zrobioną porówna, wtedy okaże się, że moja herbata pomimo że o wiele tańsza, jest nierównie lepszą od dwa razy droższéj z Brodów lub skądinąd kupionéj herbaty, która w znacznych transportach z Brodów na całą Galicyą w paczkach jedno-funtowych oplombowanych rozsyłaną zostaje, jak to dowody przezemnie posiadane każdego przekonać mogą. Podaję tu zarazem do wiadomości Szanownéj Publiczności, że w całéj Rosyi tańszéj herbaty niema jak 1 funt wagi rosyjskiéj albo polskiéj po rub. sr. 1½ czyli złr. 2½ m. k. sr., na tańszą cenę Rosya nieposiada herbaty.

Karol Herrmann w Krakowie.

Prawdziwe angielskie PROSZKI SEIDLITZA

pp. Shuttleworth i Stamper

Wziętość powszechną z jaką od wielu lat proszki Seidlitzkie dla ich zbawiennych skutków są chciwie i słusznie poszukiwane, spowodowała niektóre fabryki do fałszowania rzeczonych proszków i sprzedawania podrabianego fabrykatu bez wartości, pod powyższą nazwą. Cena tych fałszowanych proszków jest niższą od naszych prawdziwych Powders, bo się sprzedają po złr. 1 i niżéj, niemają przecież wartości ani 10 kr., lecz gdy naśladowany fabrykat jest kompozycyą zdrowiu ludzkiemu z szkodliwych ingredyencyj, ogłaszamy przeto niniejszém, celem ostrzeżenia Publiczności od oszustwa i szkody, że nasze prawdziwe ***Seidlitz Powders*** noszą angielską firmę pierwotnych fabrykantów Shuttleworth et Stamper i są opatrzone stęplem prywatnym tejże firmy: pan

Karol Hermann w Krakowie

jest jedynym naszym ajentem w całych Niemczech, c. k. austryackich krajach i Polsce i ma od nas wyłączne upoważnienie do ustanowiania w tych krajach podajentów do sprzedawania naszych prawdziwych proszków Seidlitzkich po cenie złr. 1 kr. 24. m. k. pudełko.

Derby et Gosden

140 Leadenhall Street w Londynie; następcy panów **Shuttleworth et Stamper.**

CUKIERKI ANGIELSKIE

fruktowe—wyborne.

(Funt jeden złr. 1 kr. 15).

Zwyż wymienionych artykułów: Pate Pectorale, Płynu do farbowania włosów, Rewalenty arabskiéj, Octu, Army Razors, Proszków Siedlitzkich, Cukierków angielskich i Herbaty rosyjsko-chińskiéj,

nabyć można w handlach pod firmami:

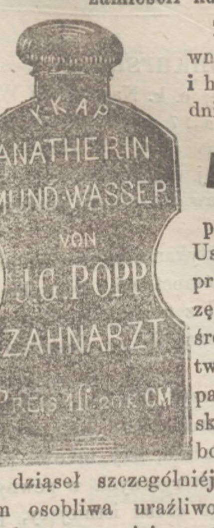
w Agram B. Sivanovich.
„ Białéj Karola Haempel.
„ „ Th. Jasiński.
„ Bernie Franc. Willmann.
„ Bochni Paweł Niedzielski.
„ Buczaczu J. Czerkawski.
„ Cieszynie C. J. Breitkopf.
„ „ E. Ostruschka.
„ Czerniowcach Th. Zacharyasiewicz.
„ „ Józ. Różański.
„ „ Bracia Czuczawa et C.
„ Dzikowie Marecki i Giryński.
„ Drohobyczu Ch. Piroszka.
„ Eger R. W. Diehl.
„ Grosswardein J. C. Rössler.
„ Gablonz Franc. Pietsch.
„ Josefstadt J. E. Potsch.
w Josefstadt Ed. J. Traxler.
„ Jarosławiu Bracia Juśkiewicz.
„ Kołomei Th. Zacharyasiewicz et C.
„ „ Zachar. Krzystofowicza.
„ Komornie Karol Borghese.
„ Laibach Jan Klebel.
„ Lwowie Jan Klein.
„ „ C. F. Milde.
„ „ A. Mańkowski.
„ Myślenicach Jan Dzięgielowski.
„ Nowym-Sączu J. Kosterkiewicza wd.
„ Ołomuńcu J. P. Hackensöllner.
„ Opocznie A. J. Skucherski.
„ Peszcie A. Thallmeyer et Comp.
„ Przemyślu Edw. Machalskiego.
„ Pradze V. Maader.
w Pradze J. B. Chlumetzki.
„ Rzeszowie F. Jaśkiewicza.
„ Rozwadów Karol Marecki.
„ Samborze Fr. Karola Gilatowskiego.
„ Semlinie F. G. Jancovits.
„ Sissek Franc. Pokorny.
„ Temeswar Joh. Jancovits.
„ „ Lad Róth aptekarz.
„ Tarnowie Józ. Jahn.
„ Udynie Giovanni Battiste Amarli.
„ Wiedniu F. B. Geitler Riemerstrasse.
„ „ Dienstl et Meinl Strauchgasse N. 238.
„ Wadowicach Ig. Brosig.
„ Zaleszczykach J. Kodrębski et Com.
„ Znaim Jos. C. Schwarzer.

(1335-3-12)

(677) **ZBIORNIK** (10-12)

dla literatury i sztuki

zamieścił następującą wiadomość:

Z życzliwości dla naszych szanownych czytelniczek zwracamy uwagę ich na ogłoszoną w **IRIS** i dokładnie znaną a powszechnie lubioną c. k. wyłącznie uprzywilejowaną

ANATHERIN-WODĘ

J. G. Poppa

praktycznego dentysty w Wiedniu.

Usuwa ona szczególniéj wszelki nieprzyjemny oddech od wypruchniałych zębów i ich odnóg — wybornym jest środkiem przeciwko schorzałym łatwo krwawiącym się, przeciągle zapaleniu ulegającym dziąsłom, przeciw skorbutowi i gośćcowemu bólowi zębów, przy rozmiękczeniu i niszczeniu się dziąseł szczególniéj w podeszłym już wieku, w których osobliwa uraźliwość powstaje na wszelkie zmiany ciepła: wzmacniając zatém dziąsła, silniéj utrzymuje zęby. Strzeże od bólu przy starych już zębach jak równie od częstego tworzenia się kamienia zębowego zabezpiecza — nadaje ustom przyjemnéj świeżości i chłodku — przyczynia się do czystości smaku, śluz ustny rozpuszczając i tenże wydalając; stąd więc działa w sposób poprawiający smak. Przerzeczona woda wolna jest od wszelkich kwasów, soli, od pierwiastków zębów szkodliwych; dla tego też z korzyścią i pożytkiem stale używaną bywa gdy rzeczywiście uderzające działanie swe okazała.

Składy są następujące:

W Krakowie u p. T. Góreckiego; we Lwowie u C. F. Milde; w Tarnopolu u Morawetz; w Stanisławowie u braci Czuczawa; w Kołomei u Grzeg. Różańskiego; w Czerniowcach u Józefa Różańskiego; w Żółkwi u J. Nachlik aptekarza; w Rzeszowie u Ign. Schaittera; w Tarnowie u J. Jahna; w Bochni u P. Niedzielskiego; w Wadowicach u Schwarza et Heinc; w Brodach u Fr. Deckert aptekarza; w Jarosławiu u Ignacego Bajan; w Sanoku u Andrzeja Dańczak aptekarza.

W handlu towarów bławatnych ANTONIEGO WOJCZYŃSKIEGO

(279) W KRAKOWIE (14-24)

utrzymywane są zaszczytnie znane ręcznego wyrobu

konopne płótna webowe i kopowe, stołowa bielizna i chustki płócienne,

za które w imieniu fabryki za pewność i trwałość pod odpowiedzialnością zaręczając, sprzedawanemi są w cenach wyższych, stósunkowo do cen tegoczesnych, rozpowszechnionych sztucznych i tańszych wyrobów płóciennych.

W handlu Jana Bredy

przy ulicy Grodzkiej pod liczbą 84/5

jest główny skład

Drożdży prasowanych

c. k. uprzywilejowanéj fabryki

Józefa Neumeyera

c. k. nadwornego liweranta w Wiedniu

☞ Codziennie świeży transport tychże drożdży nadchodzi.

Wiener-Presshefe

aus der k. k. landesbef. Presshefe-Fabrick

von Josef Neumeyer

k. k. Hof-Lieferanten in Wien

Haupt-Niederlage bei Johann Breda

in Krakau Grodzkaer-Gasse N. 84/5

☞ Sendungen der frischen Hefe kommen täglich an.

(1280) (6-12)

WYROBY NASZE stearynowe i mydło

dotychczas

za najpierwszy produkt w całéj Europie uznany,

co do białości, równego, długiego palenia, od wszystkich podobnych fabrykantów odznaczające się w handlu *Karola Herrmann* w Krakowie, któren główny **SKŁAD** na Kraków utrzymuje po następujących cenach od 1go października r. b. sprzedawane będą:

Świece stearynowe stołowe za 1 funt wagi wiedeńskiéj . . . . 54 kr.
„ „ kościelne „ „ złr. 1 — „
„ „ latarkowe 29 sztuk. . . „ 1 — „
„ „ belwederskie za 1 f. celny 28½ łuta wiedeńskiego . . . . . 46 „
Mydła 1 funt wagi polskiéj . . . . 13 „

Osoby kupujące 50 funt. naraz otrzymają oprócz tego rabat.

C. k. wyłącznie uprzywilejowana fabryka świec

(1344) **Millyego tow. akc. w Wiedniu.** (4-6)

(1289) **Der beste und ächte** (6-50)

Saazer- und Auscher-HOPFEN, dann Brauer-PECH, amerikanischen HARZ

auch für Papierfabriken ist allerbilligst zu beziehen, durch die Hopfenhandlung des

Leopold Zdeborski **in Prag.**

Kamienica pod L. 341 przy ulicy Szewskiéj jest z wolnéj ręki do sprzedania, bliższa wiadomość tamże. (1424-2-4)

Um vielseitigen Aufträgen zu genügen, ist der

Echte

STEIRISCHE KRÆUTERSAFT für BRUSTLEIDENDE

fortwährend in bester Qualität zu haben

in **Lemberg** bei ***Carl Schubuth***

☞ **Der alleinige Erzeuger des echten steirischen Kräutersaftes, Apoth. *J. Purgleitner* in Gratz,** bittet, selben **nicht mit andern,** unter derselben Benennung in Handel gesetzten Fabrikaten zu verwechseln.

☞ Die Flaschen des echten steirischen Kräuter-Saftes sind *aus weissem Glas, nach oben konisch zulaufend und mit Zinnkapseln,* auf welchen (wie an der Flasche selbst) das Gepräge: **„Apotheke zum Hirschen in Gratz“** und **„JPA“** angebracht ist, sorgfältig verschlossen, übrigens mit Etiquets *sammt Namensunterschrift des Erzeugers* versehen.

Preis einer Flasche **50 kr. CMze;** weiniger als 2 Flaschen werden nicht versendet. Die Verpackung von 2 oder 4 Flaschen wird mit 20 kr. CMze berechnet.

Auch ist dieser Saft stäts vorräthig:

in Biala bei Herrn J. Muchitsch, — in Bochnia bei H. P. Niedzielski, — in Czerniowitz bei H. Th. Zachariasiewicz, — in Krakau bei H. K. Herrmann, — in Jaroslau bei H. G. Baia, — in Kolomea bei H. Th. Zachariasiewicz, — in Opocno bei H. A. G. Skucherski, — in Rzeszów bei H. J. Schaitter, in Tarnopol bei H. M. Schlifka, — in Tarnow bei H. J. Jahn, — in Zaleszczyki bei H. J. Kodrębski et Comp. (1189-9-12)

KAROL KRÓLIKOWSKI

Nauczyciel Tańców

zawiadamia, iż przybywszy do Krakowa rozpoczyna kurs lekcyj tańców najnowszych salonowych jako też i solowych, osoby życzące sobie pobierać takowe raczą się zgłosić do mego mieszkania przy ulicy Żydowskiéj pod Ner 305.

(1102) (10-12)

Ktoby miał do sprzedania FOLWARK

w okolicy Krakowa, bądź w okręgu, bądź w Galicyi byle nie daléj jak o 2 mile od Krakowa odległy, obejmujący ze 30 morgów gruntu mniej więcéj, zechce się zgłosić *franco* do handlu Pana Antoniego Dobrzańskiego w Rynku.

Przy zakładzie wód mineralnych i kąpeili

licznie uczęszczanych

W SZCZAWNICY

będzie od 1go stycznia 1856 r. wypuszczona w dzierżawę

Traktyernia, Cukiernia i Piekarnia

na kilka lub więcéj lat pod korzystnemi i umiarkowanemi warunkami.

Do téj dzierżawy należy gmach duży, zawierający wygodne mieszkanie dla przedsiębiorcy, kuchnię, spiżarnię, piwnicę, lodownię i sklep; także dwa pokoje gościnne i dwie duże sale bawialne, zaopatrzone bilardem i innemi odpowiedniemi potrzebami.

Pragnący objąć tę dzierżawę, zechce się zgłosić osobiście lub listownie wprost do zarządu ekonomicznego Państwa w Szczawnicy przez pocztę ostatnią w Krościenku. (1136-10-15)

Dr. Alojzy Alth

adwokat przy sądach krakowskich, przybyły po 7-letniéj praktyce z Czerniowic, zawiadamia interesowaną publiczność, iż bióro swe założył w domu pod N. 270 przy ulicy Wiślnéj na 1ém piętrze. (1345--6)

Dobra Kozy w Obwodzie Wadowickim na szosie Wiedeńskiej, o milę między Kentami a Białą leżące, składające się z przeszło 400 morgów ornego gruntu i łąk, prawem propinacyi, z wolnym wyszynkiem trunków w karczmach będących na szosie Wiedeńskiej i trakcie wołowym z Kent do Biały idącym, z gorzelni dobrym aparatem opatrzonej i browarem piwnym — są z wolnej ręki do wydzierżawienia od d. 24 czerwca 1856 roku na lat sześć i dłużej. Bliższe szczegóły téj dzierżawy mieć można od Rządcy Dóbr Zatora w Zatorze w Obwodzie Wadowickim, bąć osobiście, lub frankowanemi listami. (1398--3)

Cudzoziemka posiadająca języki: ***włoski, francuzki*** i ***niemiecki,*** jako też ***rysunek*** i ***roboty ręczne,*** życzy sobie objąć miejsce nauczycielki w domu prywatnym lub jakim zakładzie naukowym. Bliższe szczegóły powziąść można przy ulicy *Sławkowskiéj* w domu pod ***N. 402.*** na 1ém piętrze. (1421--3)

Drożdży prasowanych odbiera handel **Edwarda Fuchsa** w Krakowie, codzień najregularniéj świeże transporta i poleca takowe tak do gorzelni jako do pieczywa za najlepsze. (1364-5-8)

PIJAWEK w małych partyach aż do ćwierć kopy, kopa po 5 fl. k. m., w większych zaś partyach po mniejszéj cenie można z pierwszéj ręki dostać w aptece ***Franciszka Tomanka*** pod srebrnym Orłem we Lwowie, przyjmuje także wszelkie przesyłki na prowincyą. (1362--4)

C. k. Teatr niemiecki w Krakowie.

We wtorek d. 20 listop. **Na dochód panny Elżbiety STUMMER**

PIĘKNA KRAKOWIANKA, lokalna krotochwila w 2ch oddziałach i prologiem, ze śpiewami i tańcem, przez K. Kannet, muzyka A. Zimmermanna.

We środę d. 21 listop. Na powszechne żądanie **Lucretia Borgia,** wielka tragiczna opera w 3 akt. z włoskiego, muzyka G. Donizettego.

Antoni Kłobukowski Redaktor odpowiedzialny. w Drukarni Czasu. *Czapliński Antoni* rządzca drukarni.